

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon Int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

Martinariji presegli 1000 ton dnevne proizvodnje surovega jekla

Sodelavci v martinarni so v tem mesecu dosegli spodbudne rezultate, saj so kar trikrat s štirimi SM pečmi dosegli dnevno proizvodnjo surovega jekla čez 1000 ton. Največjo proizvodnjo so dosegli v torek, 16. marca in sicer 1.047 ton surovega jekla. Po vseh dosedanjih rezultatih lahko sklepamo, da bo tudi mesečni plan presežen. Da je to zelo lep delovni uspeh martinarjev, dokazuje tudi to, da se je poprečna dnevna proizvodnja surovega jekla pri obratovanju s štirimi SM pečmi v zadnjih 14 mesecih gibala med 850 in 930 ton.

Takega uspeha smo veseli vsi, še prav posebno pa obrati, ki jih martinariji oskrbujejo z vložkom. SODELAVCEM IZ MARTINARNE ISKRENE ČESTITKE Z ŽELJO, DA BI BILO TAKIH REZULTATOV CIM VEČ!

Zakaj primanjkuje butana

Splošno pomanjkanje plina butana v Jugoslaviji, je v manjši meri prizadelo tudi proizvodnjo v naši železarni. Po telefonskih informacijah je pomanjkanje prizadelo tudi obe ostali slovenski železarni, saj na primer v železarni Štore prejema le polovico potrebnega kontingenta in so morali tudi skrbeti za obratovanje, potrošnja pa so omejili tudi v železarni Ravne.

INA — industrija nafte in plina, je že v lanskem novembru obvestila vse svoje potrošnike, da bo prišlo do pomanjkanja plina kot posledica pomanjkanja surove nafte iz uvoza. Kasneje pa je prišlo še dodatno obvestilo, da bo zaradi remonta rafinerije na Reki od 1. do 16. marca zmanjšana proizvodnja plina oziroma zmanjšana dobava, o čemer je komercialni sektor — nabavna služba obvestila tudi proizvodni sektor. Da je situacija še slabša, je vzrok tudi v tem, da rafinerija Sisak proizvaja le s polovično zmogljivostjo, ker so z ostalimi zmogljivostmi morali pričeti s pospešeno proizvodnjo mazuta za termoelektrarno Sisak, ki napaja ves zagrebški industrijski bazen. Pred leti je take primere INA reševala z uvozom iz Madžarske, letos pa pravijo, da za to nimajo potrebnih sredstev.

Čeprav je INA 27. februarja letos obvestila Železarno o predvidenem remontu in opozorila na to, da bomo morali zmanjšati porabo butana, do pred kratkim v podjetju nismo občutili pomanjkanja plina, kljub že predhodnem opozorilu INE o omejitvi porabe zaradi pomanjkanja uvozne surove nafte. Nabavni službi podjetja je namreč uspelo, da so z veliko aktivnostjo in s stalnimi stiki z INO prva dva meseca letos dobivali normalne, to je planirane količine butana. Potrošnja butana, ki znaša v Železarni povprečno 11 ton dnevno, do pred nekaj dnevi ni bila v ničemer omejena. Tudi v času remonta rafinerije nafte na Reki, smo pre-

jeli od 1. do 16. marca 102 toni butana, to je slabo tretjino od predvidenega mesečnega plana, ki znaša 350 ton. V tem času smo seveda porabili vso zalogo, ki zaradi sorazmerno majhnega rezervoarja znaša le 80 ton, kar je približno za teden dni. Železarna Ravne ima na primer približno isto potrošnjo plina kot mi (od 9 do 10 ton dnevno) rezervoar pa za 140 ton, in s tem tudi ugodnejše možnosti premestiti take izpade oziroma omejitve.

To kritično stanje z butanom je seveda v tem tednu tudi v naši železarni povzročilo manjše izpade proizvodnje, pri čemer pa je včasih zaradi izčrpane rezerve, tudi dovolj krajši zastoj v transportu. Tako je bil na primer v torek popoldan zastoj v valjarni 2400 na Javorniku zaradi kasnitve avtocisterne s katero je INA zaradi hitrejših dostave odposlala plin. Tovor je namesto ob pričakovani uri okrog 16-tih, prispel na Jesenice ob 21.30. Do nihanja dobave butana pa seveda lahko poleg omenjenih vzrokov pride tudi vsak trenutek zaradi kvalitete surove nafte iz katere včasih proizvedejo več ali manj te ali one kvalitete oziroma derivata.

Po informacijah, ki so jih prejeli na nabavni službi, bo ob koncu tedna rafinerija nafte na Reki začela ponovno obratovati tako, da v sredini prihodnjega tedna lahko pričakujemo normaliziranje dobave plina butana. Ob tem velja pripomniti, da je bil v primerjavi z drugimi ta izpad pri nas res le minimalen, kar je predvsem zasluga vztrajnosti in stalnega kontaktiranja nabavne službe z INO.

Deset spodbudnih odškodnin prizadevnim in uspešnim vzdrževalcem

Predsednik odbora za izume in racionalizacije pri DSŽ je že 5. marca na sestanku s predsedniki komisij za novatorstvo in racionalizacije pri svetih DE in z zadolženimi proizvodnimi in vzdrževalnimi asistenti iz posameznih obratov in DE ugotovil, da so elektro in strojni vzdrževalci v našem kolektivu motor in nosilci tehnično znanstvenega napredka. Hkrati pa je poudaril, da neposredni proizvajalci in drugo strokovno osebje premalo sodeluje pri izvajanju izboljševalnih predlogov s področja tehnologije in organizacije dela. Tudi služba za izume, novatorstvo in racionalizacije pri SEP že več let ugotavlja isto.

Člani komisije za novatorstvo in racionalizacije pri svetu DE vzdrževanja s šefom vzdrževanja dipl. inž. Mirom Nočem se morajo boriti z izredno številnimi težavami pri pospešenem in ob-

jektivnem ocenjevanju mnogo premalo in nepopolno dokumentiranih predlogov. Pri tem so mišljene nezadostne ocene pristojnih izvedencev in odgovornih strokovnjakov ter pomanjkljivi dokazi pri-

hrankov in koristi od strani računovodske in ekonomske službe in drugo. Kljub vsemu pa ima komisija za oceno izboljševalnih predlogov pri svetu DE vzdrževanja vedno dovolj razumevanja za spodbudno nagrajevanje vseh avtorjev. Na 10. redni seji je predsednik komisije Vinko Noč skupaj s šefom DE dipl. inž. Nočem in člani komisije pripravil popolno dokumentacijo za 14 v zadnjem času izvedenih in v proizvodnjo uvedenih izboljševalnih predlogov. Vse izboljšave pa niso

(nadalj. na 2. str.)

Žerjavovodkinji Veronika Golob in Rezka Rukše upravljata s tritonskim žerjavom

Varnost dela na razkladalnih napravah I. faze aglomeracije

Dopisnik G. J. je v svojem članku v Železarni pod naslovom »Za večjo varnost sodelavcev pri razkladalnih napravah aglomeracije« navedel nekaj misli o varnosti na teh napravah s konkretnim predlogom rešitve.

Ob praznovanju mednarodnega dneva invalida — 21. marca, čestitajo vsem invalidom na območju Gorenjske, še posebno pa invalidom, zaposlenim v Železarni in jim želijo čim več osebnega zadovoljstva

- Medobčinsko DTI Jesenice
- Uprava podjetja
- Samoupravni organi
- Osnovna organizacija sindikata Železarne

Da bo situacija razumljivejša, dajemo naslednje pojasnilo:

● Projekt zunanje razsvetljave I. faze aglomeracije je izdelalo projektivno podjetje »Slovenija projekt-Ljubljana« in je bil ta projekt odobren od ustreznih nadrejenih varstvenih organov.

Dela po tem projektu so izvršena v celoti in je osvetlitev celotnega prostora, ki ga projekt zajema, zadovoljiva. Spodnji del terena od kip — naprave do Symons drobilca ob rudnem dvoru po navedenem projektu ni bil zajet, vendar se je tudi na tem območju predvidela kasnejša postavitve obeh kandelabrov s po tremi svetilnimi telesi po 400 Wattov, za (Nadaljevanje na 5. str.)

Delo tovarniškega odbora v letu 69 - 70

V teh dneh bodo delegati rednega občnega zbora sindikalne organizacije Železarne prejeli skupaj z vabili tudi pismo poročilo o delu tovarniškega odbora in komisij, vključno s poročilom o finančnem in materialnem poslovanju ter poročilom nadzornega odbora za obdobje 1969-1970. Ker bo občni zbor že 30. marca, bomo v dveh nadaljevanjih posredovali povzetke iz poročil tudi vsemu delovnemu kolektivu.

Minula dveletna mandatna doba se v marsičem razlikuje od preteklih obdobj. Predvsem so tu organizacijske spremembe v delu osnovne organizacije sindikata v tovarni in združenem podjetju, poleg organizacijskih in vsebinskih sprememb na področju samoupravljanja ter nekaterih sprememb v organizaciji dela, tehnologiji ter v odnosu na črno metalurgijo kot bazično industrijo. Posebnost tega obdobja je tudi izvrševanje sanacijskega programa podjetja in združevanje slovenskih železarn. Izvrševanje osnovnih nalog sindikata Železarne je bilo naslonjeno na uresničevanje stališč družbeno političnih organizacij na vseh nivojih, zlasti pa na uresničevanje politike, ki jo je začrtal zadnji občni zbor in na uresničevanje sklepov tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata in njenih organov.

Sindikalna organizacija tovarne je v tem času doživela nekaj sprememb zaradi preusmeritve na področju proizvodnje, delitve in družbeno političnega dogajanja, kar vse je vplivalo na organizacijsko, strukturalno in vsebinsko prilagajanje vloge in nalog sindikata v podjetju. V sindikatu so bila mnogokrat razreševana različna nasprotja, dileme, mnenja in predlogi in prečiščeni posredovani samoupravnim organom Železarne, ki so mnogokrat dobili tudi svoje mesto med sklepi teh organov. V tem času je bil narejen znaten napredek v pogledu večje veljavnosti sindikata pri odločanju v samoupravnih organih prek svojih članov, kar je seveda zahtevalo tudi večjo aktivnost sindikalne organizacije. Zaradi obsežnosti nalog, ki jih izvaja sindikat in njegove vedno večje prisotnosti pri vsem dogajanju v podjetju,

je opazna tudi večja razgibanost obratnih organizacij, kar še povečujejo stabilizacijski ukrepi in predvidene spremembe v političnem sistemu. Te ugotovitve utemeljuje dejstvo, da je članstvo oziroma sindikalni odbori vedno bolj zainteresirani za gospodarske in politične probleme v kolektivu in izven njega, za razdelitev pristojnosti in odgovornosti na vseh nivojih v podjetju, občini, republiki in zvezi, za kakovostni napredek samoupravljanja in sploh za perspektivni razvoj Železarne.

V nadaljevanju poročila o delu sindikalnega odbora tovarne so ilustrirani dosežki, ki jih je delovni kolektiv dosegel v minulih dveh letih, kar je prav gotovo tudi rezultat prizadevanj na vseh nivojih in vseh dejavnikov v tovarni.

Sindikat tovarne je imel dovolj razvejeno tudi informacijsko dejavnost, saj je članstvo in javnost obveščal prek glasila Železar, lokalnega radia, sej odbora in njegovih organov, družbeno političnih aktivov, aktivov s predsedniki in prek različnih drugih oblik sestajanja in informiranja.

V minuli mandatni dobi, je tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata imel šest sej, predsedstvo TO 33 sej, posamezne komisije TO pa poprečno po osem sej. V tem času so imeli tudi sedem aktivov s predsedniki sindikalnih odborov, štiri skupne aktivne z organizacijo ZK in ZM ter samoupravnimi organi, dva seminarja ter več različnih razgovorov s samoupravnimi organi, upravo podjetja, vodstvom ZK in ZM ter občinskim sindikalnim svetom. Zelo uspešno pa je tovarniški sindikat sodeloval tudi z Zvezo sindikatov Slovenije in republiškim odborom sindikata delavcev industrije in

rudarstva Slovenije, zlasti še v času priprav na integracijo slovenskih železarn in sprejemanju oziroma oblikovanju statuta Železarne.

Pregled dnevnih redov oziroma vsebin, vprašanj in področij, ki so jih obravnavali na svojih sejah in sprejemali tudi ustrezna stališča in sklepe, dokazuje prisotnost organizacije pri vseh vprašanih življenja in dela železarjev ter oblikovanja politike podjetja.

Zelo ugodna ocena velja tudi za vsebinsko in organizacijsko dobro izvedene občne zборе sindikalnih odborov v novembru in decembru minulega leta. Sedemindvajset občnih zborov je dovolj realno ocenjevalo svoje delo, svojo aktivnost ali neaktivnost in se soočilo s skoraj vsemi prisotnimi problemi v kolektivu. Da so občni zbori, razen nekaterih manjših sporedslajev dobro uspeli, je predvsem zasluga kakovost-

nih vsebinskih priprav in dobre udeležbe. Referati in razprave so bile usmerjene na konkretni dogovor za razreševanje tistih vprašanj, ki neposredno v procesu dela vplivajo na materialni in družbeni položaj delavca. Analiza pokaže petnajst generalnih vprašanj, ki so jih obravnavali sindikalni občni zbori skoraj v celoti, poleg številnih vprašanj, ki se tičejo samega obrata ali organizacije.

Deset spodbudnih odškodnin prizadevnim in uspešnim vzdrževalcem

(Nadaljevanje s 1. strani)

mogle biti dokončno in objektivno ocenjene, ker člani komisije niso imeli dovolj pozitivnih ocen odgovornih strokovnjakov in izvedencev, ali pa računovodske in ekonomske službe niso mogle overoviti in potrditi od avtorjev prikazanih koristi in prihrankov, ki izvirajo iz posameznih izboljšav.

Deset izboljševalnih predlogov je bilo pozitivno ocenjenih in avtorjem priznanih deset spodbudnih odškodnin v višini 5.900,00 N din.

Jožetu SPRINGERJU, kovaču iz kovačnice strojnih delavnic, je bila priznana za tehnično izboljšavo št. 1956 »Izboljšanje cevni dovodk iz brezšivnih cevi za potrebe nove valjane žice v valjarni Bela« denarna odškodnina v višini 1.000 N din.

Avtorja izboljševalnega predloga št. 1963 Dušan SEGA in Viktor ŽAN iz obrata strojnega vzdrževanja Javornik sta prejela za svojo izvedbo racionalizacije na Novareks sekatorju enkratno skupno pavšalno odškodnino v višini 400 N din.

Izboljševalni predlog številka 1964 avtorjev Marjana AZMANA in Marjana POGACARJA iz obrata strojnega vzdrževanja v valjarni Bela je bil pozitivno ocenjen in avtorjema za uspešno izvedbo, »dvo-delnega ščitnega obroča za prekritje peres na bity sklopkih mehanizmov globinskih peči« priznana enkratna skupna pavšalna odškodnina v višini 200 N din, ker je to že znan in preizkušen postopek.

Avtorji tehnične izboljšave št. 1965 dipl. inž. Emil AZMAN, Anton SITAR in Peter KLOFUTA so prejeli enkratno skupno pavšalno odškodnino v višini 1.000 N din. Avtorjem je uspelo brezhibno izboljšati avtomatsko mazanje pokrovov globinskih peči, kar omogoča nemoteno obratovanje vseh mehanizmov globinskih peči v valjarni Bela.

Ivan BUCEK, večkratni novator, je dobil za svojo ceneo in brezhibno racionalizacijo št. 1967 enkratno odškodnino v višini 500 N din. Izboljšal in pocenil je izdelavo ogromne količine (prek 3000 kos.) pritrdilnih ploščic za žerjavne proge.

Tehnična izboljšava št. 1973 »Nov racionalen način brušenja kolut za hladno valjane profile« avtorjev Franca KOSIRJA in Joža ZBONTARJA iz orodjarne strojnih delavnic Jesenice je bila pozitivno ocenjena in na osnovi prikazanih in potrjenih koristi ter prihrankov nagrajena z enkratno skupno odškodnino v višini 800 N din.

Jože KASTELIC in Peter KLOFUTAR iz strojnega vzdrževanja v valjarni Bela sta z originalno tehnično izboljšavo št. 1969 brezhibno omogočila odvijanje tlačnih vreten na bluming valjčnem ogroddju in s tem znatno zmanjšala velike zastoje, ki so povzročali izpade proizvodnje. Za uspešno rešitev je bila avtorjema priznana enkratna skupna denarna odškodnina v višini 400 N din.

Skladiščnik v valjarni debele pločevine 2400 na Javorniku Gojko RADOČAJ je s svojo izboljšavo omogočil ponovno uporabo ležajnih blazinic za gladke in grebenčaste valjčnice na dviznih mizah v valjarni 2400. Avtorju predloga št. 1970 je bila priznana enkratna odškodnina v višini 400 N din.

Z enako spodbudno odškodnino 400 N din je bil nagrajen tudi avtor tehnične izboljšave št. 1972 Franc KLINAR iz strojnega vzdrževanja, ki je omogočil naglo in brezhibno zamenjavo pokvarjenega in izrabljenega tekočega traku v novi aglomeraciji, ki občutno znižuje zastoje in poceni popravilo.

Izboljševalni predlog številka 1608 Janeza GMAJNARJA, vodje oddelka strugarne valjev, se že prek pet let kontinuirno in koristno uporablja (Widix cilindri za struženje koničnih kalibrov na

valjih za valjanje žice v novi valjarni). Na predlog avtorja je bil po dopolnjenem členu 25. pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih ponovno obravnavan in pozitivno ocenjen. Člani komisije so avtorju za kontinuirno uporablivo tehnično izboljšavo na osnovi ocen, mnenj in priporočil pristojnih strokovnjakov in izvedencev priznali dodatno enkratno pavšalno odškodnino v višini 800 N din.

Na osnovi dopolnjenega člena 25. pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, imajo vsi avtorji, katerih predlogi se koristno uporabljajo prek pet let, pravico da prijavijo svojo izboljšavo po petih letih v ponovno oceno in nagraditev za prihranke in koristi, ki iz predloga izhajajo tekom enega leta. Takih izboljšav je v naši Železarni veliko, zato vabimo vse, da obnove pravice do ponovnih odškodnin na osnovi pravilno prikazanih, overovljenih in potrjenih prihrankov in koristi od odgovornih in pristojnih knjigovodskih ali ekonomskih služb.

Vsem prizadevnim, uspešnim in nagrajenim strojnimi vzdrževalcem se v imenu uprave Železarne, organov samoupravljanja in tehnično proizvodnega sektorja zahvaljujemo za prizadevnost, ki jo vlagajo v naše izboljšano, ceneno in nemoteno obratovanje te jim čestitamo k delovnim uspehom in priznanim ter izplačanim odškodninam.

Pet v zadnjem času izvedenih in v proizvodnjo uvedenih izboljševalnih predlogov, ki po ocenah pristojnih izkazujejo večje koristi in prihranke je ocenjevalna komisija pri svetu DE strojnega vzdrževanja odstopila v nadaljnjo dokončno oceno odboru za novatorstvo in racionalizacijo pri DSŽ, ki bo o njih razpravljala na prvi seji.

Šesta seja tovarniškega odbora sindikata

Včeraj je predsednik osnovne organizacije sindikata Železarne Srečko Mlinarič sklical šesto redno sejo tovarniškega odbora. Poleg pregleda sklepov zadnje seje in poročila predsednika o delu predsedstva med obema sejama, so obravnavali tudi položaj Železarne in stabilizacijske ukrepe, govorili o pri-

pravah na občni zbor sindikalne organizacije Železarne, ki bo 30. marca, sprejeli poročilo o izvršitvi proračuna za leto 1970 in potrdili predlog proračuna organizacije za leto 1971.

Več o seji tovarniškega odbora bomo poročali v naši prihodnji številki.

0

n do-
raz-
e na
azre-
i ne-
vpli-
užbe-
aliza-
alnih
avna-
zbori
tevil-
ičejo
niza-

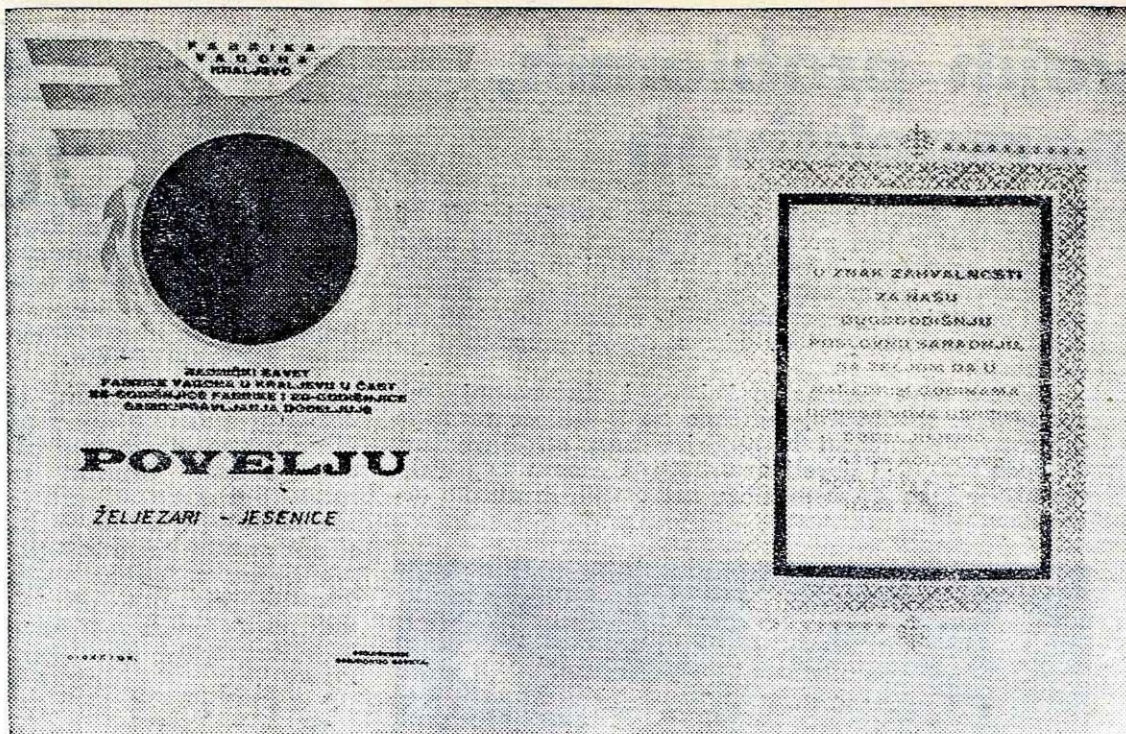
m

novi
tor-
čle-
nih,
ko-
ob-
oce-
av-
rab-
na
ipo-
nja-
nali
dno
800

čle-
nih,
ko-
vsi
se
rek-
ija-
stih
na-
ko-
ajo
iz-
rni
da
nih
lno
in
ko-
pri-
ko-

čim
nu
sa-
no
va-
ki
no,
to-
le-
ra-
ad-

le-
le-
v,
ta-
pri-
ni-
ga-
a-
o-
a-
o-
vi

Priznanje za dolgoletno poslovno sodelovanje je Železarni izrekla tovarna vagonov iz Kraljeva

Redna seja odbora zveze DIATI Slovenije

Republiška zveza DIATI je lani svoje delo usmerila v nadaljnje razširjanje dejavnosti na področju tehničnih izboljšav in novosti. S prizadevanjem in upornim tolmačenjem potrebnosti te aktivnosti za naše gospodarstvo je dosegla, da so začeli tudi drugi republiški organi resneje razpravljati in iskati glavne vzroke za stagnacijo te dejavnosti v večini gospodarskih organizacij v Sloveniji kot v Jugoslaviji. Republiška zveza je sodelovala na posvetih v Beogradu in Mariboru, kjer je bilo govora o tehničnih izboljšavah in izumih v delovnih organizacijah. Ta posvetovanja sodijo tudi v predpriprave za kongres samoupravljalcev, ki bo maja v Sarajevu. Na posvetovanju v Beogradu je bila sprejeta resolucija, ki bo predložena kongresu, izvolili so delegate, ki bodo zastopali stališča zveze izražene v resoluciji na samem kongresu.

Lahko rečemo, da je v Sloveniji na tem področju mnogo več napravljene kot v ostalih republikah. Brez dvoma je to delna zasluga republiške zveze DIATI, predvsem pa njenega predsednika tov. Jana, ki je s svojim prizadevanjem mnogo doprinesel k razvoju. Program republiške zveze na področju razširjanja dejavnosti v pogledu izumov in tehničnih izboljšav je zelo obširen. Tako sedaj pripravlja posebna komisija ustanovitev posebne organizacije za pospeševanje izumiteljstva in poslovanja z industrijsko lastnino.

Ta organizacija bi imela v glavnem tri področja svojega delovanja in sicer:

1. Posvetovalnica za pospeševanje izumiteljstva in tehničnih izboljšav (racionalizacije, novatorstva) v podjetjih.

2. Služba za razvoj, preizkušanje in pripravo prototipov, postopkov in naprav v gospodarstvo.

3. Nakup, prodaja in izmenjava raznih patentov, licenc in postopkov.

Zveza je s svojim programom že seznanila pristojne republiške organe, tako gospodarske kot politične. Pri vseh teh je naletela na pozitiven odgovor ter se v tej smeri že vršijo temeljite razprave. Ni pa ostalo samo pri tem, ampak ima zveza zagotovljeno sodelovanje in pomoč tako materialno kot tudi moralno. Predvsem so tu zainteresirani sindikati, SZDL, resno pa računajo tudi na sodelovanje gospodarske zbornice. V kolikor bo ta organizacija dobila potrebno podporo od pristojnih organov, lahko računa na razširjeno dejavnost na področju tehnične inovacije.

Republiška zveza je razpravljala tudi o drugih vprašanjih, ki zavirajo samoiniciativo ljudi, ki so sposobni s svojim delom doprinesiti k nadaljnjemu razvoju tehničnega napredka.

Ugotovljeno je, da mnoga gospodarska podjetja nimajo urejenih odnosov avtor-proizvodnja. V kolikor imajo to pravno urejeno s pravilniki, so ti v glavnem premalo stimulativni. Prav tako ni rešeno vprašanje dejavnosti avtorjev in njihovih službenih dolžnosti. Podcenjevanje samih avtorjev in miselnost, da probleme lahko rešujemo samo s tujimi strokovnjaki, je precej zakoreninjena tako v posameznih podjetjih kot v raznih organih. Potrebno bo uvesti razne stimulacije za podjetja, ki bodo koristila domače izume in racionalizacije. Tretiranje dohodkov avtorjev bo treba korigirati in morda

spremeniti davčne lestvice za dohodke, katere so ustvarili avtorji na osnovi izumov in racionalizacij. Morda bo potrebno pogledati tudi, kako v drugih državah ocenjujejo dejavnost avtorjev in kako imajo urejene odškodnine. Podobno kot danes zelo hitro sprejemamo sklepe za nakup raznih tujih licenc, bomo morali sprejeti tudi sklep, da uvozimo njihove načine, kako pospešujejo dejavnost tehničnih inovacij. Iz raznih podatkov je razvidno, da so skoraj vse gospodarsko razvite države dosegle današnjo stopnjo razvoja z mobilizacijo ljudskega potenciala, posebno se to kaže v državah s socialistično ureditvijo. Tudi pri nas imamo dovolj sposobnih ljudi, ki znajo tehnično misliti. Poiskati moramo samo način, kako jih mobilizirati na področju tehnične dejavnosti in jih vključiti v borbo za napredek.

TOST

Ženske - žerjavovodkinje so se izkazale

Minuli torek in četrtek so kandidati za žerjavovodje, ki so obiskovali tečaj lani od 23. novembra do 4. marca letos, opravljali teoretični pismeni in ustni preizkus znanja. Glede na to, da imamo v Železarni nad 300 žerjavovodij in je to pravzaprav največja transportna dejavnost, se bo v kratkem pričel zopet nov tečaj, za katerega je že bil razpis v prejšnji številki Železarni. Tudi tokrat se lahko prijavijo ženske, saj so se doslej na teh delovnih mestih izkazale kot zelo prizadevne in vestne delavke.

B

Lep primer poštenosti

Naš sodelavec Jože Starc iz elektro vzdrževanja, zaposlen kot strojnik Scherdiusa na Javorniku, je ob prejemu izplačilne kuverte opazil, da je prejel 100.000 starih dinarjev preveč. Skoraj istočasno pa je sodelavec Gabrijel Košnik prav tako iz elektro vzdrževanja ugotovil, da v njegovi plačilni kuverti manjka 100.000 starih dinarjev. Tov. Starc je denar, ki ga je prejel preveč, izročil tov. Košniku. Primer njegove poštenosti je vreden posnemanja tudi pri ostalih sodelavcih naše Železarne, obenem pa bi radi opozorili vse tiste, ki so zaposleni pri kuvertiranju osebnih dohodkov, da so pri svojem delu bolj pozorni, da se tako izognemo podobnim primerom.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

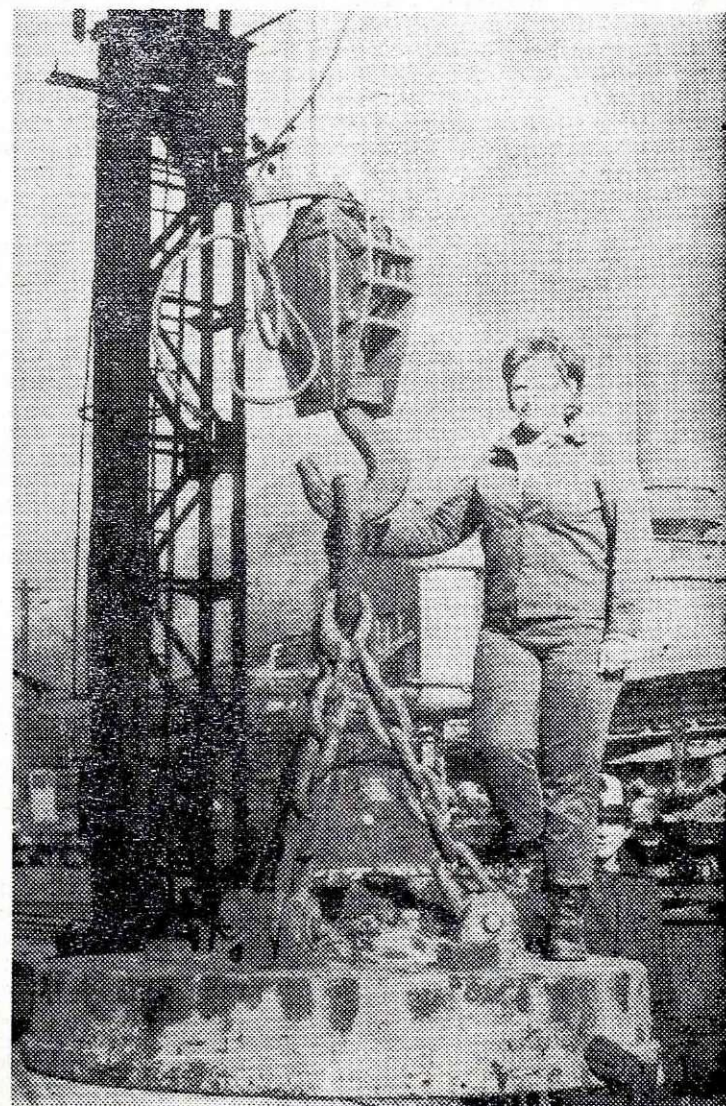
Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 20. marca:		
Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	301	766
NEDELJA, 21. marca:		
inž. Alojz KALAN, martinarna	360	359
PONEDELJEK, 22. marca:		
inž. Franc VICAR, predelovalni obrati	743	81/572
TOREK, 23. marca:		
inž. Vladimir Senčar, valjarna Bela — bluming	850	81/892
SREDA, 24. marca:		
inž. Janko PERNE, valjarna Bela	848	723
ČETRTEK, 25. marca:		
inž. Feliks BEŠTER, RTA	262	790/59
PETEK, 26. marca:		
Zdravko ČRV, valjarna žice	852	760

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Žerjavovodkinja Danica Glavina na »Sava« žerjavu

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Nova kakovost v delu občinskega mladinskega vodstva

Pretekli petek 12. marca sta predsedstvo občinske konference ZMS Jesenice in uredništvo Železarnja organizirala pogovor s strokovnjaki iz različnih področij družbenega dela. Namen prvega tovrstnega razgovora je bil čimbolj strokovno razčleniti in poskušati najti odgovor na vprašanje: Kaj bi morali storiti, da bi bil mlad človek sposoben razreševati nasprotja v okolju, v katerem živi in nasprotja v svoji miselnosti, ki so vedno odraz socialne realnosti. V predsedstvu občinske konference ZMS so že dalj časa prisotna prizadevanja, da bi pogovore o mladih, ocene in analize mladinskega gibanja oprli bolj na strokovne in znanstvene ugotovitve. Uredništvo Železarnja pa je pobudo občinskega vodstva mladine pozdravilo in se z veseljem pridružio akciji, ker bi s takim delom lahko tudi kakovostno izboljšali mladinsko rubriko v glasilu. O prvem načetem vprašanju je razpravljalo 16 navzočih, razumljivo vsak iz svojega strokovnega vidika, čeprav bi skupen odgovor na načeto vprašanje lahko povzeli v enem samem stavku: KAKOVOSTNO IZBOLJSATI IN RAZŠIRITI VZGOJNO IZOBRAŽEVALNA PRIZADEVANJA OD CLOVEKOVEGA ROJSTVA DALJE, OD DRUŽINE, SOLE DO VSEH DEJAVNIKOV, KI OBLIKUJEJO DRUŽBENO-POLITIČNO ŽIVLJENJE.

Že v uvodu se je izoblikovala misel, da pri obravnavnem vprašanju moramo imeti pred očmi mlade take, kakršni so, brez predsodkov in idealiziranja. Formalno bi mlade miselno lahko razdelili v tri kategorije, ki se sicer med seboj prepletajo in nimajo začrtanih meja pa tudi vseh slojev mladih ne bi mogli absolutno razporediti v ta okvir, niti ga po jakosti opredeliti. Služi naj le za lažje razumevanje. V pravo kategorijo bi uvrstili mlade, ki dokaj objektivno presojujejo dogajanje in upravičeno očita, da mnoge stvari v našem gospodarskem in družbeno-političnem življenju prepočasi in neučinkovito razrešujemo in prepočasi uresničujemo pisane deklaracije in naloge, ne da bi se sami bolj zavzeto vključevali v akcijo, oziroma dejavnost. V naslednjo grupo bi razporedili mlade, ki vse stvari preveč idealizirajo, ne da bi upoštevali normalne ekonomske in družbene zakonitosti. Zadnjo kategorijo pa predstavljajo mladi, ki zanikajo kakršnekoli družbeno-moralne norme, navade in tradicijo. Če bi ob taki miselni kvalifikaciji mladih poskušali odgovoriti na vprašanje: Kaj narediti, da bi bil mlad človek sposoben razreševati nasprotja v okolju, v katerem živi in nasprotja v svoji miselnosti, potem je odgovor en sam: MLADEGA CLOVEKA VZGOJITI IN IZOBRAZITI — USPOSOBITI GA, DA BO RAZUMSKO IN RAZSODNO LAHKO OCENJEVAL, PRESOJAL IN AKTIVNO POSEGAL V RAZREŠEVANJE NASPROTIJ TER V OBLIKOVANJE SOCIALISTIČNE DRUŽBE.

Ta naloga pa je izredno razvejana in široka, saj zajema vzgojo od takrat, ko je otrok še pod materinim srcem in se nadaljuje prek družinske vzgoje in šole, do vseh progresivnih dejavnikov, ki imajo vpliv na oblikovanje družbe in njenih odnosov. Tudi vsebinska razsežnost, vzgojno-izobraževalnih prizadevanj je zelo široka in pestra, saj zajema od zdravstvene vzgoje, do idejne in domovinske, kar vse o bistvu predstavlja vzgojo za življenje. Šele vzgojen in izobražen človek bo sposoben sam rešiti osnovna vprašanja odnosov: ODNOSA DO SAMEGA SEBE, ODNOSA DO DELA, KI GA OPRAVLJA, ODNOSA DO SOLJUDI OZIROMA OKOLJA IN ODNOSOV DO DRUGEGA SPOLA. Zelo kritično so udeleženci ocenili današnje negativne pojave, ki so pravo nasprotje tistega, kar bi mnoge družine, šole oziroma pedagogi, različni, množični mediji, družbeni dejavniki in drugi, morali pri oblikovanju mlade osebnosti, družbenih odnosov in človeka narediti. Tu je mišljeno pretirano hlastanje po materialnih dobrinah, pretiran razkorak med materialno in duhovno kulturo, pretirana komercializacija od tiska do filma, zapostavljanje vzgojne naloge šol itd., itd. Vse to pa je tesno povezano z mnogimi vprašanji materialne narave, kot na primer: možnost celodnevne bivanja učencev v šoli, predšolska vzgoja, mladinski klubi, prostori za kulturno in telesno rekreacijo in zabavo itd.

Na pogovoru je bilo dovolj zrelo in razsodno ocenjeno hitro spreminjanje fizionomije današnje družine, ko je vsak dan več obojestransko zaposlenih staršev, hitro spreminjanje urbanizacije, izredni razmah svetovnega komuniciranja itd., kar vse zahteva drugačno obravnavanje načetega vprašanja.

Posebni zaključki na prvem srečanju niso sprejeli, ker se je iz zelo sproščene razprave izluščil že uvodoma poudarjen odgovor, ki pa seveda zahteva podrobno obdelavo. Pri tem so mišljene razprave po vzgojno izobraževalnih obdobjih človekovega oblikovanja in vloge vseh, ki v tem procesu sodelujejo. Taka strokovna obdelava bo

lahko dala dovolj popoln odgovor na vprašanje, ali vsi dejavniki, ki v tem procesu sodelujejo, opravljajo svojo funkcijo po obsegu in vsebini tako kot bi jo po naravnih in družbenih zakonitostih morali. Danes namreč mnogo stvari ocenjujemo po posluhu in »na pamet«, zato tudi pri kritiki negativnih pojavov nismo dovolj prepričljivi in učinkoviti.

Začetek nove vsebine in kakovosti obravnavanja teh vprašanj je spodbuden, potrebno bo le bodoče razprave organsko programirati in razširjati krog strokovnjakov, da bodo zaključki dovolj avtoritativna osnova za nadaljnjo akcijo tako Zveze mladine, kot ostalih družbenih dejavnikov.

Profesor Janez Križnar med svojim predavanjem

Seminar o negovanju tradicij NOB

V soboto, 13. marca sta organizirala seminar občinska konferenca ZMS in občinski odbor ZZB NOV Jesenice, posvečen 30-letnici vstaje jugoslovanskih narodov z namenom, da se mladi seznanijo ali obudijo že poznana dejstva iz NOB in se tako vključijo v praznovanje ter prispevajo svoj delež k negovanju tradicij in vzgoji mladih.

Janez Križnar, profesor ljubljanske gimnazije, je spregovoril o vstaji 1941. leta na Gorenjskem in o vlogi jeseniškega proletarca. Za uvod je omenil osvobodilna gibanja v raznih državah Evrope. Nato je po svojem predavanju prešel na dogodke pri nas doma. Najbolj zanimiva je bila primerjava, da je jeseniška vstaja premalo poudarjena, saj se je do konca 1941. leta vključilo v NOB 231 ljudi, medtem ko se je iz cele Štajerske vključilo 266 ljudi. Omenil je tudi decembrsko vstajo v Bohinju in Zgornjesavski dolini, vojno-revolucionarne komiteje, ki so uspešno pripravili gorenjske aktiviste na vstajo in na uresničitev načrta o prvem osvobojenem ozemlju, čeprav je bilo to ozemlje manjše.

Vojko Novak, urednik RTV Ljubljana, je spregovoril o nemškem okupatorju, njegovi vlogi in akciji. Uvodoma je omenil razkosanje Slovenije. Središče nemške obveščevalne službe, katere niti so segale zelo daleč, je bilo na Bledu. Ker je bilo čedalje več »raztrgancev«, ki so se vrinili v partizanske čete, so bili partizani primorani ustanoviti VOS. Vojaško obveščevalno službo so opravljale na Gorenjskem vse čete, leta 1943 pa se je VOS razvil in je poleti dobil največji razmah. Tov. Novak je govoril tudi o akcijah VOS-a na Jesenicah in omenil likvidacijo jeseniškega župana na Jesenicah, sedež gestapa pa je bil le 50 m dalje.

Pisatelj Ivan Jan-Srečko in urednik oddaje »Še pomnite, tovariši«, je govoril o napadu na Jugoslavijo, kako je 25. marca 1941 na Dunaju Cvetković podpisal trojni pakt. Temu je sledil 27. marec, ljudski odpor, ki je spremenil Hitlerjeve načrte. Zato je moral napasti Jugoslavijo. Tako je nanizal vse dogodke do osvoboditve.

Ob zaključku seminarja se je razvila živahna razprava. Pisatelj Ivan Jan-Srečko je rad odgovarjal na vprašanja udeležencev seminarja. Zanimali so se predvsem za delovanje jeseniškega proletariata v NOB in akcijah VOS-a.

Seminarja so se udeležili člani predsedstva in aktivov ZMS občine Jesenice, pedagogi iz šol ter nekateri člani ZZB NOV Jesenice.

Franci Gogala

Kljub nesklepčnosti živahna razprava

Ponedeljkova redna seja predsedstva TK ZM Železarnje, ki bi morala biti 8. marca, je bila zaradi organizacije manjše slovesnosti ob dnevu žena preložena na sredo, 10. marca. Morda je bila ta preložitev tudi vzrok, da odziv članov predsedstva ni bil številnejši. Res je tudi, da je bil večji del članov predsedstva službeno zadržan, kar opozarja na to, da se dokočno uredi vprašanje odhoda z delovnega mesta vseh tistih članov predsedstva, katerih odsotnost na delovnem mestu se za kakšno uro ali največ dve ne bi bistveno poznala.

V tako nepopolni in nesklepčni zasedbi so se prisotni člani v glavnem le pogovarjali o nalogah in načrtih, ki stojijo pred njimi. V razgibanem razgovoru so predvsem

poudarjali potrebo po takih oblikah dejavnosti TK ZM Železarnje, ki bodo v svoj krog privedle oziroma pritegnile čim širši krog mladih. Izoblikovali so tudi nekaj novih predlogov, ki zaslužijo pozornost predsedstva. Predvsem so to nekatere kulturno športne prireditve in sodelovanja, del pogovora pa je bil namenjen tudi idejno vzgojnemu delovanju TK ZM.

Žal se kaj več tokrat ni dalo razpravljati o čemer pa ni že rečeno, da bi tudi podobni občasni pogovori ne mogli biti koristni, saj je včasih zadovoljivo že to, da se nek predlog resno in dobro prouči, kar nedvomno olajša kasnejše delo in je obenem tudi preventiva za morebitne kasnejše napake in pomanjkljivosti.

E. Z.

Poraz v Slovenski Bistrici

Prejšnjo soboto, 6. marca se je ekipa TK ZM Železarnje, ki tekmuje v oddaji »Spoznajmo svet in domovino« v Slovenski Bistrici srečala z istoimensko mladinsko ekipo v znanju o Franciji. Naj takoj v začetku tudi povem, da so bili mladi železarji prepričljivo premagani. Kljub temu, da je med samim tekmovalcem prišlo do nekaterih nejasnosti in zapletov, kar pa ni bistveno vplivalo na zmago Bistričanov, ki so bili vseeno le nekoliko boljši od naših tekmovalcev.

V samem začetku tekmovalnja se je obema ekipama poznalo, da nista bili pripravljeni na zastavljena vprašanja in sta na večino vprašanj odgovarjali nepravilno, vendar se je prvi krog vseeno končal z rahlo prednostjo domačinov. V nadaljevanju so tekmovalci tako ene kot tudi druge ekipe odgovarjali kar zadovoljivo, s to razliko, da so si tokrat Jeseničani pred zadnjim krogom vprašanj zagotovili malenkostno vodstvo. V zadnjem delu tekmovalnja — tvegani igri, pa so naši popolnoma odpovedali in srečanje tudi izgubili. Tako je šla po vodi lepa možnost za zmago, če upoštevamo tudi to, da je imela jeseniška ekipa štiri tedne za priprave, medtem ko so imeli mladi Bistričani na voljo samo dva tedna, jim za ta uspeh veljajo tudi naše čestitke.

V naslednjem in obenem tudi zadnjem kolu tekmovalnja se bodo mladi železarji pomerili še z ekipo Ponikev. Točen datum in tema tekmovalnja še nista določeni, gotovo pa je samo to, da bo tekmovalje na Jesenicah oz. Javorniku. Glede na razpored tekmovalj ostalih ekip je razvidno, da bodo imeli jeseniški tekmovalci za priprave dovolj časa in upati je, da bodo svoje privržence še enkrat razveselili z zmago — tokrat na domačih tleh.

Ernest

Simpozij občinske konference klubov OZN

V ponedeljek, 15. marca je bil v veliki sejni dvorani Sob Jesenice simpozij občinske konference klubov OZN Jesenice, ki je bil prirejen predvsem za srednje šole, izključno pa za šolo za zdravstvene delavce Jesenice, iz katere so se ga dijaki skoraj v celoti udeležili. Pohvalo za to zasluži mladinski aktiv in klub OZN na šoli, kakor tudi ravnateljstvo šole.

Simpozij je organizirala občinska konferenca klubov OZN Jesenice in aktiv mladih komunistov pri občinski konferenci Zveze komunistov, vodila pa sta ga magister Mavricij K. Lenardič in predsednik občinske konference klubov OZN Vasilij Koprivec.

Osnovne teme razprave so bile:

- Mednarodni odnosi, OZN, dežele v razvoju.
- Splošni politični pregled sveta.
- Jugoslavija v mednarodnih odnosih.
- Aktivna miroljubna koeksistenca.
- Rasna diskriminacija.

Po končanih predavanjih se je razvila tudi učinkovita razprava, vendar je čas prehitro potekel. Simpozij sta pozdravila predsednik kluba jeseniških študentov Franci Menoinger in predstavnik sekretariata republiške konference klubov OZN Slovenije Bojan Križan.

Simpozij je popolnoma uspel in spada v okvir mednarodnega izobraževanja v naši občini.

V. K.

Vabilo na ekskurzijo

Predsedstvo TK ZM prireja 2. aprila ekskurzijo mladim železarjem v tovarno športne opreme ELAN v Begunjah in tovarno verig VERIGA v Lesce. Odhod bo ob 15. uri s posebnim avtobusom s parkirnega prostora pred Železarno. Prijave sprejema Jože RENKO ali pa se prijavite osebno na tel. številko 218 vsak dan od 6. do 14. ure najkasneje do 30. marca.

Predsedstvo TK ZM

Udeleženci seminarja o narodnoosvobodilni borbi

Skupna seja predsedstev občinske in tovarniške konference ZMS

V sredo, 10. marca je bila skupna seja predsedstev občinske in tovarniške konference ZMS. Predsedstvi sta obravnavali vsebinske in organizacijske priprave na zbor mladih samoupravljalcev Gorenjske.

Brez dvoma je to nadvse pomembna naloga za mlade v občini, zato so priprave toliko bolj dosledne in temeljite.

Predsedstvi sta tako imenovali tri skupine:

- skupino za organizacijo, ki jo sestavlja devet članov,
- skupino za propagando in informacije, ki jo sestavlja štiri člani,
- skupino za vsebinske priprave, ki jo sestavljajo štiri člani.

Posamezni člani predsedstev so sprejeli konkretne zadolžitve, ki bodo zahtevale dosti odgovornega dela in doslednosti.

V drugem delu seje sta predsedstvi obravnavali izhodišča za glavni referat na zboru, ki ga bo imel prof. Srečko Krč in za koreferat, ki ga bo imel Miro Ipavec.

Glavni referat bo zajel stališča mladih do dolgoročnega gospodarskega razvoja Slovenije in regije, do razvoja samoupravnih družbenih odnosov, do kadrovske in socialne politike. Miro Ipavec pa bo v koreferatu orisal stališča mladih do dolgoročnega razvoja črne metalurgije in predelovalne industrije.

Samoupravni organi v preteklem tednu

69. seja odbora za plan in finance

V ponedeljek, 15. marca 1971 je bila 69. seja odbora za plan in finance, na kateri so obravnavali uspehe proizvodnje v I. dekadi marca in ugotovili zadovoljive rezultate. Plan skupne proizvodnje je izpolnjen 100,1 %, blagovne

pa 81,1 %. Uspehi proizvodnje bi bili lahko še mnogo boljši, saj so plan znatno presegle valjarne na Beli, izredno dobro so delali v talilnicah, predvsem v martinarni, saj so v talilnicah dosegli kar 97,3 %, če ne bi nastopile

težave v valjarni 2400, kjer plana niso dosegli zaradi pomanjkanja butana in v hladni valjarni, kjer jim je primanjkovalo vložka. Težave so objektivne in kolektivni teh obratov zato niso odgovorni. Butana primanjkuje zaradi generalnega remonta rafinerije Reka, vložka za hladno valjaro pa zaradi izpada uvoza trakov in dobave trakov iz železarne Sisak.

Marec je najbolj ugoden mesec v letu glede proizvodnje, saj v tem mesecu štejejo največ delovnih dni, ni nobenega praznika, vremenske razmere so ponavadi zelo ugodne, tega meseca ponavadi najmanj bojujemo, dopustov pa skoraj nič ne koristimo. Na seji so menili, da je prav zaradi teh ugodnih razmer v marcu treba izkoristiti vse ugodnosti in vložiti največ naporov, da bi plan čim boljše izpolnili. Če že ni mogoče doseči planirane količine blagovne proizvodnje, se moramo truditi, da bi dosegli vsaj 30.000 t odprave, kar bi moral biti naš cilj v marcu, kljub težavam, ki so že nastopile.

Ob koncu seje so sprejeli na znanje še poročilo direktorja finančno računovodskega sektorja o finančnem rezultatu januarja. Poročilo je bilo informativno brez podkrepljenih števil, zato so sklenili, da bodo analizo finančnega rezultata obravnavali še enkrat, takrat ko bodo obravnavali finančni rezultat za februar.

23. seja komisije za nagrajevanje v valjarni Bela

Komisija za nagrajevanje pri svetu delovne enote je imela sejo 9. marca. Na razpolago so bili podatki o razdelitvi mase OD. Na osnovi teh podatkov je bil sprejet sklep, da za oddelke valjarne Bela ne bodo spreminjali izplačila osebnih dohodkov, v valjarni žice pa naj bi iz rezervnega sklada dodali še 2 %. V zvezi z razpravo tov. Tavčarja je bil sprejet sklep, da je treba čimprej pregledati in urediti možnost vključitve bivšega Javornika I k valjarni žice tudi za formiranje in delitev OD. Naslednji sklep se nanaša na obratovodje in vodje, ki morajo pred vsakokratnim zasedanjem komisije pripraviti podatke o proizvodnji.

Obratovodstvo bluminga in štekla je posredovalo zahtevek za žerjavovodje striper in kleščnih žerjavov, da so leti plačani v poprečju dosežene norme na izmeno za vse ure, ker so neprekinjeno zaposleni tudi če bluming ne obratuje in morajo razložiti

in založiti enako število šarž. Komisija je sprejela sklep, da naj bodo žerjavovodje striper in kleščnih žerjavov od 1. marca dalje plačani za poprečje dosežene norme na izmeno na vse ure. Tov. Beg je v razpravi zahteval, da je treba s sektorjem za ekonomiko čimprej urediti vprašanje normativ, ki je še vedno začasen za nova delovna mesta v adjustaži bluminga. Šef DE valjarne Bela inž. Perne je ob koncu seje posredoval še informacijo, ki se nanaša na dopis SEP za nova delovna mesta v valjarni bluming in štekla. Iz informacije je razvidno, da bo normativ javorničkega dela adjustaže štekla štel 107 ljudi. Dosežene so bile zelo visoke premije na blumingu za doseženo izmensko proizvodnjo. Da ne bi bilo prevelikih razlik v osebnih dohodkih, je bilo s SEP dogovorjeno, da je treba izplačati 70 % premije, ostanek pa v prihodnjem mesecu. Omenjeni ukrep morajo vodje skupin pravilno tolmačiti zaposlenim.

Varnost dela na razkladalnih napravah I. faze aglomeracije

(Nadaljevanje s 1. strani)

kar menimo, da bi morale zadostovati.

Dela z izkopom so se zaradi zime nekoliko zakasnila, vendar je podjetje Gradis že zastavilo gradbeno dela. Po izdelavi temeljev bodo postavili stebre s svetilkami, kar bi moralo problem osvetlitve prostora tudi v tem delu rešiti. Stebri so že gotovi in se bo montaža izvedla takoj, ko bodo temelji pripravljeni.

Glede na to, da je kabina portalnega žerjava obrnjena proč od svetilk pri kip-napravi, menimo, da žerjavovodjem tega žerjava svetilke ne bodo jemale vida.

● Drug, težji problem je prehod prek tirov. Kot že avtor članka sam navaja, je ta del proge močno frekventiran in zato še ne more biti odobren noben varen pre-

hod direktno čez tire v času, ko razkladajo ali premikajo garniture.

Delavci, ki so zaposleni na kip-napravi, bodo imeli svoje garderobe v objektu 13 v II. fazi aglomeracije, ki je sedaj v zaključni fazi izgradnje. Po planu bi te garderobe morale biti dograjene do 15. 12. 1970, vendar so gradbeniki z deli nekoliko zakasnil. Dohod od novih garderob na delovno mesto in nazaj bo po normalni cesti, ki je opremljena na križišču z železniškimi tiri na »Blok« z ustreznimi semaforji in je dobro zavarovana.

Začasno, dokler ta skupina delavcev še vedno uporablja stare garderobe v Hrenovici, obstoja varen prehod prek tirov po podestih trakov št. 1, 2 in 8 v objekt 05 in po stopnicah na prosto mimo objekta 04 starih garderob

v Hrenovici. Prek obstoječih tirov bi le težko izdelali nov — varen prehod, zlasti še zato, ker je ta trasa le začasna in bo po vselitvi v nove prostore odpadla.

V času dela na razkladalni napravi so vsi delavci zaposleni na tem objektu in ni nobene potrebe po prehodu prek nezavarovanih tirov. Tako kot povsod v Železarni je tudi na rudnem dvoru prehod prek tirov prepovedan, dostop do tirnih naprav imajo le za to izprašane in kvalificirane osebe, ki se v polni meri zavedajo nevarnosti svojega dela in morajo upoštevati predpise HTV službe. Vsak nadaljnji neposreden prehod prek tirov se smatra kot prekršek SVD pravil in so kršilci za morebitne nezgode v teh primerih tudi sami odgovorni za posledice.

Obratovodstvo plavžev

Sestanki delovnih skupin

10. 3. 1971 — JAVORNIK I — MEŽNARC — LAHKE PROGE — Najprej so bili seznanjeni z dosežki v februarju. Dobit (izplen) je bil dosežen z 91,9 %, več pa je bilo v primerjavi z januarjem tudi zastojev. Vzroke je treba iskati pri ogrevni peči. Delavci so bili zaradi tega zelo kritični, saj so izgubili 28 ur zato, ker je nekdo ukazal mešati katran med mazut. Vprašujejo, kako je to mogoče, ko imamo v tovarni že tako preveč objektivnih zastojev, ki povzročajo težave. Zastoje, kakršen je bil ta, povzročajo po njihovem mnenju samo neodgovorni člani kolektiva. Predlagajo, naj bi v takih primerih pisali dopust na proste sobote, tako da bi se jim obvezni dopust na proste sobote znižal za en dan. Varilce pri peči so opozorili, da je poraba mazuta v zadnjem času znatno porasla in da je treba v bodoče paziti pri ogrevanju peči, da bo poraba mazuta v višini od 55 do 60 kg na tono.

26. 2. 1971 — JEKLOVLEK — KRAJNIK — ADJUSTAŽA — K osnutku pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja niso imeli pripomb. Na znanje so vzeli tudi informacijo o doseženih rezultatih v proizvodnji in OD. Zelo živahna je bila razprava o nagrajevanju. Menijo, da naj povečanje OD temelji na večji produktivnosti. Kategorizacija delovnih mest je primarna za nagrajevanje, zato jo je treba pregledati in obnavljati. Navedli so konkreten primer delovnega mesta iskrilec in signer palic. Delovno mesto ima peto kategorijo, čeprav je to primarno delovno mesto z višjo produktivnostjo. Zahteva se ocena delovnega mesta.

8. 3. 1971 — TRANSPORT — GAZVODA — PIBERČNIK — ŽELEZNIŠKI ODDELEK — Tov. Gazvoda je prebral informacijo o osebnem dohodku in rezultatih proizvodnje v mesecu januarju 1971. Vodja železniškega oddelka je obrazložil korekturo cenikov za OD, ki se pri formirani masi ne upoštevajo. Povedal je tudi, zakaj so premikači dobili stimulacijski dodatek, kako se ta izračunava

in pogoje, ki so postavljeni za izplačevanje. Govorili so še o akcijskem programu za leto 1971 in se zavzeli zato, da mora železniški oddelek redno in točno prevažati šarže iz jeklarn v valjarne, talilnicam pa dostavljati vložek. Vodja železniškega oddelka je apeliral na vestno opravljanje službe in čiščenje lokomotiv.

17. 2. 1971 — STROJNO VZDRŽEVANJE — VARL — INSTALACIJA — Vzdrževalci se zavedajo težav, ki nastajajo pozimi oziroma v snežnem obdobju. Dodatno nas je prizadela še devalvacija dinarja. Ni prav, da morajo vzdrževalci občutiti posledice raznih pomanjkljivosti, za katere so odgovorne druge službe, ki bi morale zagotoviti vložek za najbolj kritične mesece. Prav zato moramo drago plačevati slab material, ki ne ustreza po kvaliteti. Upoštevati je treba težave v zimskem času s prevozom po železnici. Glede remontov vzdrževalci ugotavljajo, da morajo pristojni v tovarni pravočasno poskrbeti za rezervne dele, vzdrževalci pa morajo delo kvalitetno in zavestno opraviti. Glede osebnih dohodkov menijo, da le-ti preveč nihajo od meseca do meseca. Tako delavec nikoli ne ve, koliko bo prejel za opravljeno delo. Tudi se ne moremo meriti z manjšimi kolektivi, ker imajo znatno višje osebne dohodke, čeprav se železarstvo ne more primerjati z lahko predelovalno industrijo. Ob koncu sestanka so govorili še o nadurnem delu in prostih sobotah. Delovna skupina šteje 29 delavcev in 9 vajencev. Vajenci so zaposleni tri dni v tednu. Vzdrževalce tovarna rabi vedno in ob vsakem času, zato je treba razdeliti proste dneve tako, da je ena ali dve skupini na razpolago oziroma na delu. Za I. instalaterja, ki ob večjih remontih samostojno vodi svojo skupino, predlagajo 9. skupino namesto sedanje 8.

3. 3. 1971 — RTA — DOLANC — VMR — BENDEN — RMR — Obširneje so govorili o principih za sprejemanje delavcev v RTA. Grajali so kriterij za postopek pri sprejemanju delavca z OTK, ki je bil dodeljen RTA, ker o njegovem sprejetju niso bili

obveščeni. Menijo tudi, da zaradi njegovega zdravstvenega stanja in potreb v obratu zanj nimajo ustreznega delovnega mesta. Imajo dovolj notranjih problemov pri razdeljevanju dolžnosti, zlasti delavkam in invalidom. Zahtevali so, da obratovodstvo pravočasno dostavi gradivo na seje organov v obratu. Le-ti naj se posvetujejo s kolektivom in nato sprejmejo določene zaključke. Razpravljali so še o delu komisije za medsebojne odnose in nagrajevanje v RTA. Komisija je premalo samostojna in člani med seboj slabo sodelujejo. Ne upajo izkoriščati pravic komisije, ampak so večkrat le posrednik za obveščanje o že formiranih sklepih obratovodstva. Obratovodstvo je dolžno po službeni dolžnosti krepiti samoupravljanje in upoštevati ter izvajati sklepe komisij.

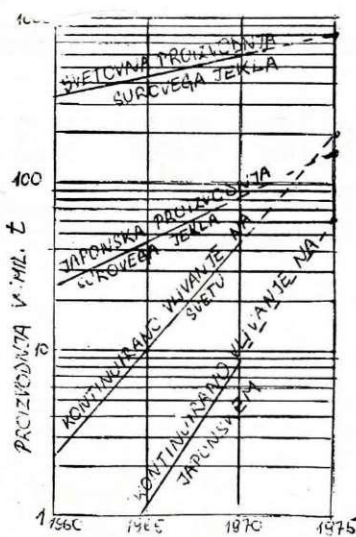
18. 2. 1971 — TRANSPORT — JUSTIN — VOZOVNA DELAVNICA — Z informacijo SEP o proizvodnji ter OD za januar so bili seznanjeni vsi člani skupine. Razen tega so bili seznanjeni, da bodo tudi letos obveljala načela za nagrajevanje, ki so bila sprejeta na seji DSŽ. Prav tako so bili seznanjeni s planom revizijskih popravil na livnih vozovih za leto 1971. Plan predvideva na 130 novih vozovih trimesečni pregled, na 34 vozovih letni pregled in na 23 vozovih generalno popravilo. Plan bo težko izvedljiv zaradi precejšnjih okvar na vozovih in pomanjkanja delovne sile. Inž. Malenšek, vodja vzdrževanja, je prisotnim posredoval ustrezno pojasnilo glede pogodbenih del.

5. 3. 1971 — TRANSPORT — KISIČ — CESTNI ODDELEK — MARKELJ — CESTNI ODDELEK — Prebrali so informacijo SEP in bili enotnega mnenja, da za vse pomanjkljivosti, zastoje in drugo v proizvodnji nekdo odgovarja ter da je treba krivice ustrezno kaznovati. Kritično so obravnavali mačehovski odnos transportnega železniškega podjetja Ljubljana do Železarne, z željo, da se taki primeri ne bi več ponovili. Barako na nasipu bo treba premakniti proti žerjavu ter napraviti novo za vozače dvigal pri skladišču rude. Urediti bo treba skladišče surovin v šamotarni, saj je v deževnem vremenu skoraj nemogoče ročno razkladanje zaradi spolzkosti materialov. Obstoja nevarnost padcev in težjih poškodb. Z novo garderobo so delavci zelo zadovoljni, saj je bil skrajni čas, da so jo dobili. Obljubili so, da bodo pazili na red in čistočo.

ŽELEZARSKI GLOBUS

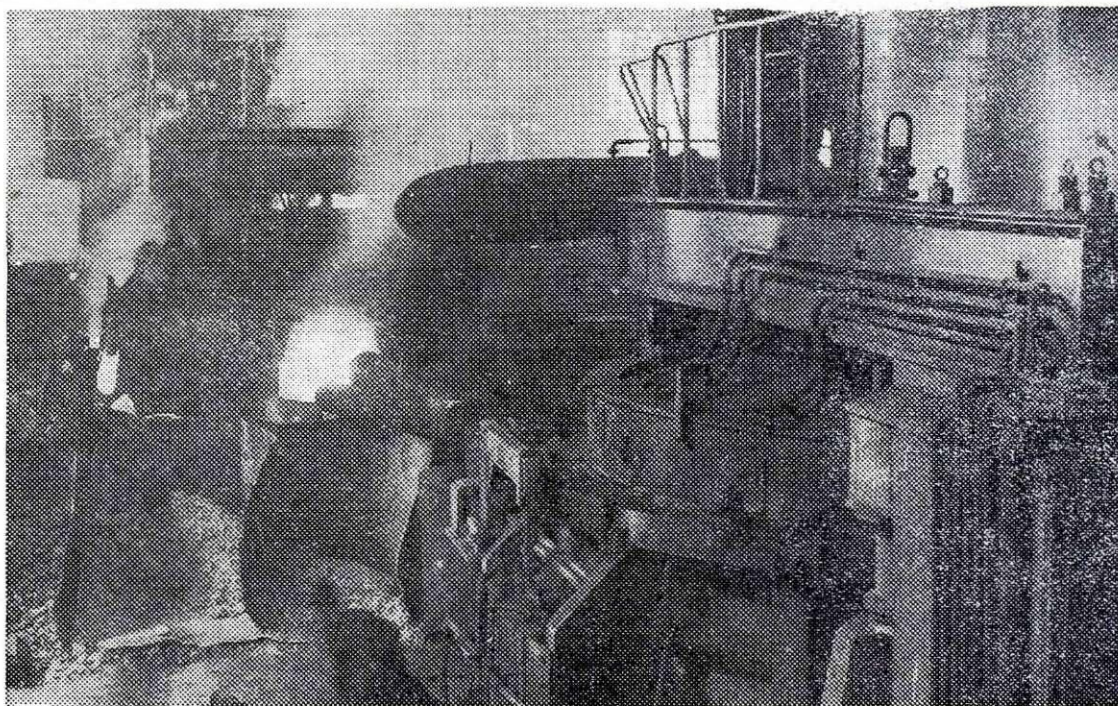
JAPONSKA — Kontinuirno vlivanje vedno bolj osvaja jeklarne. Po japonskih podatkih so kontinuirno odlili v svetu leta 1960 samo 1% celotne proizvodnje surovega jekla. Leta 1965 je ta količina narasla na 10% in do leta 1975 se bo še nadalje povečala na okoli 25%. V japonskih železarnah je leta 1960 pričela obratovati prva naprava za kontinuirno vlivanje. Leta 1970 so odlili kontinuirno že nekaj več kot 10% svoje proizvodnje surovega jekla, kar predstavlja 20% svetovnih zmogljivosti kontinuiranega vlivanja. Naraščanje količine kontinuirno odlitega jekla v svetu in v japonskih žele-

zarnah je razvidno iz spodnjega diagrama.

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA — Iz spodnje tabele je razvidna proizvodnja surovega jekla v osmih državah, katerih proizvodnja je leta 1970 znašala več kot 15 milijonov ton. Navedena je primerjava z letom 1969 v milijonih ton in v odstotkih delež posamezne države v svetovni proizvodnji.

država	1969	%	1970	%
1. ZDA	131,2	22,8	122,6	20,7
2. Sovjetska zveza	110,3	19,2	115,0	19,4
3. Japonska	82,2	14,3	93,3	15,8
4. Zahodna Nemčija	45,3	7,9	45,0	7,6
5. Velika Britanija	26,8	4,7	27,9	4,7
6. Francija	22,5	3,9	23,8	4,0
7. Italija	16,4	2,8	17,3	2,9
8. LR Kitajska (ocenjeno)	17,0	2,8	17,0	2,9

SOSEDI VELIKANKI, je imenoval obe električni peči naš fotograf

Poškodbe v februarju

Na delovnih mestih v tovarni je bilo v februarju poškodovanih 45 delavcev. Zaradi poškodb smo tako izgubili 822 delovnih dni. Na poti v službo je bilo 6 poškodb in zaradi tega izgubljenih 191 delovnih dni.

Podatki, ki jih je zbrala služba za varstvo pri delu, kažejo, da je bilo v talilnicah 14 poškodb in 284 izgubljenih dni, v valjarni Bela 2 po-

škodbi — 59 dni, v valjarnah Javornik 8 poškodb — 126 dni, predelovalnih obratih 9 poškodb — 138 dni, v energetskih obratih ena poškodba — 37 dni, v vzdrževanju 7 poškodb — 99 dni, transport 3 poškodbe — 70 dni in upravne službe ena poškodba — 9 izgubljenih dni.

Na poti v službo v talilnicah niso imeli poškodb, v

valjarni Bela eno poškodbo — 24 dni, na Javorniku eno poškodbo — 11 dni, v predelovalnih obratih dve poškodbi — 5 dni, na vzdrževanju eno poškodbo — 83 dni in v upravnih službah eno poškodbo — 8 dni. Tudi v energetskih obratih in na transportnem oddelku v februarju na poti v službo niso imeli poškodovanih delavcev.

Ob praznovanju mednarodnega invalidskega dneva

V žüriškem uradu Mednarodne zveze delovnih in civilnih invalidov (Federation Internationale des Mulitis et Invalidis du Travail et des Invalides Civilis — FIMITIK) je na konferenci leta 1959 vznikla ideja praznovanja svetovnega invalidskega dne. K sodelovanju so bila povabljeni invalidska združenja vseh dežel, ki so se včlanile v to mednarodno invalidsko organizacijo. Zrno te humane pobude je padlo na rodovitna tla v večini evropskih pa tudi ameriških držav. Sodelovanje z Mednarodno zvezo delovnih in civilnih invalidov se je hitro širilo in poglobljalo. Enotna volja invalidskih združenj mnogih dežel je proglasila vsakoletno prvo pomladansko nedeljo za mednarodni praznik invalidov vsega sveta.

Po 11 letih plodnega dela se je mednarodno sodelovanje zlilo v idejo trdne združitve telesno in duševno prizadetih ljudi iz držav, ki so različno gospodarsko razvite, ki imajo različno politično ureditev, ne glede na rasno in versko pripadnost. Invalidska problematika je obče človeška in ne pozna meja, ker je nastala iz skupnih vzrokov, ki so v moderni družbi vse bolj številni.

Zmeraj jasneje spoznavamo, da posledice, dobljene pri delu ali trajne bolezni, ne manj častne od onih, ki izvirajo iz vojne. Drobce granate, strel iz puške, sunek električnega toka, eksplozija plina, prometne nezgode, okvare, nastale že pred rojstvom ali takoj po njem in na tisoče drugih agresivnih vplivov, kljub napredku civilizacije ali pa morda zaradi nje, še vedno onesposablja milijone ljudi. Tej svetovno razširjeni tegobi se je treba odločno upreti in ji postaviti nasproti temeljito organizirano nacionalno, državno in mednarodno zvezo prizadetih ljudi.

Mednarodna zveza invalidnih ljudi je svetu že prepričljivo dokazala, da telesno in duševno prizadeti, trdno povezani in združeni v svojih narodnih in mednarodnih društvih, ne predstavljajo več nepomembne, slabotne, nezapažene in izolirane skupine neproduktivnih ljudi, obsojenih na pasivno življenje in prejemanje pomoči socialnih ustanov. Prizadeti ljudje vsega sveta, zlit v organizirano celoto, so sila, ki jo prežarja moč, solidarnost in skupno prizadevanje, da bi posledicam prizadetosti vseh vrst in stopenj spodrezali korenine in jih trajno ter učinkovito premagovali.

Telesno in duševno prizadeti ljudje danes upravičeno terjajo svojo poklicno in družbeno rehabilitacijo, ne glede na vzrok in vrsto prizadetosti. Mednarodna industrijska družba daje prizadetim ljudem nove možnosti za družbeno integracijo. Na drugi strani pa prav zaradi hitrega ekonomskega in tehničnega razvoja narašča število prizadetih ljudi. Zato si vse dežele prizadevajo, da bi

preprečili vzroke za nastanek invalidnosti. Preprečevanje invalidnosti pa v vseh primerih ni uspešno, zato je v središču prizadevanja rehabilitacija prizadetih ljudi.

Njej je bil posvečen 11. svetovni kongres Mednarodnega združenja za rehabilitacijo invalidnih oseb, ki je bil septembra leta 1969. v Dublinu na Irskem. Med drugim so sklenili, da bo desetletje 1970—1980 posvečeno rehabilitaciji invalidnih oseb. V tem obdobju naj bi bili napori v svetovnem merilu bolj kot doslej usmerjeni v razširjenje rehabilitacijskih služb po določenem programu. Poglavitni cilji, ki naj bi jih v naslednjih letih dosegli so:

- vzbuditi družbeni interes za naraščajoče probleme rehabilitacije invalidnih oseb, predvsem prikazati ekonomske in socialne prednosti urejanja teh problemov,
- opomniti vlade, da bodo dale prednost programom za preprečevanje invalidnosti in rehabilitaciji poškodovanih ali obolelih,
- usmeriti načrtovanje, razvijanje in razširjanje rehabilitacijskih služb, ki jih v 2/3 držav še pogrešajo;
- postaviti in razviti programe za usposabljanje rehabilitacijskih strokovnjakov in pomožnega osebja;
- poenostaviti metode in postopke tako, da bo rehabilitacija dostopna vsem prizadetim v vsaki deželi.

Tako zahtevna stvar, kot je 10-letna usmeritev svetovne pozornosti, nedvomno terja podporo in aktivno sodelovanje čimveč organizacij, vlad in mednarodnih povezav. Države članice Mednarodnega združenja za rehabilitacijo invalidov, morajo biti pobudniki in usmerjevalci povečane aktivnosti strokovnih in prostovoljnih invalidskih organizacij.

Zakaj je vznikla ideja o desetletnem obdobju, ki naj bo posvečeno rehabilitaciji? Odgovor je enostaven. Če pogledamo v celoti, je število invalidnih oseb na svetu mnogo večje, kot pa je uspešnost dajanja pomoči. Z gotovostjo tudi napovedujemo, da bo število invalidnih ljudi na svetu v naslednjih letih še hitreje naraščalo. Čeprav je rehabi-

litacija na mnogih področjih pomembno napredovala, je vendar še nezadostno razvita in problemom, ki bodo nastali do leta 1980 taka, kakršna je sedaj, še daleč ne bo kos.

Več kot dve milijardi ljudi svetovne populacije živi na območju, kjer so možnosti za rehabilitacijo tako slabe, da je rehabilitacije deležen le majhen del prizadetih ljudi. Sodijo, da bo človeštvo v naslednjem desetletju naraslo za 20 %. Velik del tega prirastka pripada geografskim področjem, kjer rehabilitacija ni zadostna ali pa je sploh ni. Na drugi strani je treba upoštevati, da se prečna življenjska doba človeka stalno podaljšuje. Napredek medicine rešuje življenja, ki so bila še pred nekaj leti neogibno zapisana smrti, rešuje jih res, toda rezultat njenega delovanja pa je večkrat taka ali drugačna, trajna telesna ali duševna prizadetost.

Na kongresu Mednarodne zveze delovnih in civilnih invalidov, ki je bil v Varšavi od 18. do 22. novembra 1969, je bilo dokazano, da je s sodobnimi metodami poklicne in družbene rehabilitacije mogoče uspešno vključiti v življenje in delo tudi telesno ali duševno hudo prizadete, če so učinkovito rešeni njihovi družinski, stanovanjski in poklicni problemi na delovnem mestu.

Zato se Mednarodna zveza delovnih ljudi in civilnih invalidov zavzema za vse večje napore javnosti, tudi za premostitev arhitektonskih, gradbenih, komunalnih, prometnih in drugih ovir. Kongres Mednarodne zveze v Kopenhagenu je pokazal, kako naj bi bila urejena prometna sredstva in javne zgradbe, da bodo dostopna vsem, tudi najhujše telesno prizadetim.

Jugoslavija se kot članica mednarodne zveze delovnih in civilnih invalidov in članica Mednarodnega združenja za rehabilitacijo invalidnih oseb, pridružuje naprednim prizadevanjem tudi na tem področju in tako dokazuje svojo solidarnost z invalidskimi združenji vsega sveta.

Druge konferenca o rehabilitaciji invalidov na Slovenskem v novembru leta 1969 je začrtala smer razvoja rehabilitacije, ki se po svoji napredni vsebini vključuje v mednarodno delitev dela. Poudarila je, da rehabilitacija invalidov pomeni ne samo vrsto praktičnih ukrepov za usposabljanje prizadetih, temveč zagotovitev vseh pogojev za učinkovito vključitev invalidov v življenje in družbo.

mp.

Vrste in lastnosti jedrskega orožja (3)

Če upoštevamo to razdelitev atomskega orožja, lahko zaključimo, da sta povzročila ne samo iznenaden pojav tega orožja, marveč tudi neverjetna hitrost, da ukrepi za zaščito in obrambo v svojem razvoju trenutno ostajajo za naglim razvojem teh sredstev za množično uničevanje. Zgodovina pa pozna še mnogo primerov, v katerih so rušilna sredstva v posameznih časovnih obdobjih prevladovala nad zaščitnimi sredstvi, toda samo za sorazmerno daljši ali krajši čas, zakaj to nesorazmerje je nevzdržno, ljudje so po stihijem pojavu nove tehnike sčasoma obrzdale vsako novo reč. Prav gotovo bo tudi to pot tako, da bodo ukrepi za sodobno obrambo in zaščito uspešno nasprotovali tudi raznovrstnemu atomskemu orožju. Zato je treba predvsem spoznati njegove lastnosti v različnih oblikah uporabe ter ob spremembah in dopolnitvah zaščitnih in obrambnih ukrepov.

LASTNOSTI ATOMSKEGA OROŽJA

Prav kot vsako drugo je tudi atomsko orožje, izvirno zaradi vrste posebnih lastnosti in specifičnosti, ki mu zagotavljajo moč in sposobnost, da nalaga človeštvu nove zahteve in probleme.

O teh lastnostih in specifičnostih atomskega orožja pa imamo malo konkretnih podatkov, čeprav brez njih ni mogoče razumeti zahtev in zagotoviti revizije določenih ustaljenih obrambnih ukrepov, posebno tistih, ki se nanašajo na obrambo prebivalstva in dekoncentracijo tovarn, na uporabo vojnih rezerv ter organizacijo obrambe prebivalstva in zaledja sploh.

VELIK UČINEK atomskega orožja se kaže v obsežni materialni in moralni škodi, ki zajema doslej neslučen obseg. Zaradi velike koncentracije energije in njene trenutne sprostitve na sorazmerno majhem prostoru in ob visoki temperaturi lahko atomsko orožje množično uničuje ljudi in tehnična sredstva. Zaradi te lastnosti lahko atomsko orožje za razliko od klasičnih vojnih sredstev popolnoma uniči zelo velike površine.

VELIK AKCIJSKI RADIJ atomskega orožja se kaže v neomejeni možnosti njegovega učinka na fronti in v zaledju, to pa je odvisno od načina, kako orožje spravi do cilja. Z atomskim orožjem je mogoče bombardirati cilj s topovi, ki ne segajo tako daleč (32 km), pa z letali in z raketami, ki jih je tako rekoč mogoče usmeriti kamor koli. Ta veliki domet omogoča atomskemu orožju praktično neomejeno izbiro ciljev po vsem ozemlju vojskujočih se držav.

Iz tega izhaja, da atomsko orožje lahko učinkuje na sleherni premični ali nepremični cilj na ozemlju sovražnika in njegovih zaveznikov, samo če je to primeren in v določenem trenutku rentabilen cilj. Takih ciljev pa je precej tudi na ozemlju tako imenovanih majhnih dežel, kar pomeni, da bi tudi one ne glede na to, da nimajo atomskega orožja, mogle biti izpostavljene njegovemu učinku.

TRENTUNI UČINEK je specifična lastnost atomskega orožja. V milijoninki sekunde se sprosti atomska energija, ki napravi v naslednjih sekundah mnogo škode na materialu in med ljudmi, na zelo veliki površini. V tem času pokažejo svojo moč vsi učinki (svetlobni, toplotni, rušilni in radioaktivni) na ljudeh, na tehničnih sredstvih in objektih v coni z določenim premerom.

Čeprav je atomska eksplozija trenutna in so zato učinki kratkotrajni, je v atomskem eksplozivu tudi dolgotrajnejši učinek v obliki močnega viharja in požarov, radioaktivnega dežja, prahu in žarkov, ki pogosto trajajo dlje časa.

Ta lastnost je do maksimuma poudarila pomen obveščevalne, izvidniške, opazovalne in poročevalske službe kot ukrepa za zaščito prebivalstva pred nenadnim napadom z atomskim orožjem.

RAZNOVRSTNOST UČINKA je prav tako specifična lastnost atomskega orožja in sestoji v tako rekoč ističasnem svetlobnem, toplotnem, rušilnem in radioaktivnem učinku. Ti učinki segajo različno daleč od središča eksplozije, zato so njihovemu istočasnemu vplivu izpostavljeni samo ljudje v neposredni bližini eksplozije. Radioaktivnega učinka ni mogoče ugotoviti z nobenim človeškim čutilom, zato močno demoralizira ljudi.

Ker atomsko orožje zažiga najrazličnejši material, je pokrivanje predmetov z nevnetljivimi snovmi velikega pomena. Graditev zaklonišč in njihove dimenzije so odvisne od najbolj prodorne vrste učinka — od primarnega žarčenja — čeprav zagotavljajo določeno zaščito tudi dosedanja zaklonišča in stavbe od najpreprostejših navzgor.

Na predvečer fašističnega napada

Miha Klinar
Spomini iz NOB

9

Pojasnil sem ji kakor vsem, s katerimi sem se srečal, da sem doma skoro na skrajnem severozahodu Jugoslavije, a kaj, ko ni vedela, kaj je severozahod. Vprašala me je, zakaj nosim brado in zakaj drugače govorim kakor ona. Povedal sem ji svojo zgodbo, kako in zakaj sem prišel v taborišče. Dolgo sva govorila, preden sem ji obrazložil, kar je hotela vedeti in česar ni mogla takoj razumeti.

»Nekoč boste vse razumeli,« sem rekel in ko je prišel čas, sem se poslovil in odšel na postajo.

Kompozicija ozkotirnega vlaka, sestavljenega največ iz vagonov IV. razreda, kakršnih v Sloveniji nismo poznali in smo jih videli samo v tovornih kompozicijah v vagonih za živino, je bila že pripravljena za odhod proti Beogradu. Vendar sem moral še zelo dolgo čakati, preden je vlak odpeljal. Medtem se je v vlak nagnetlo več ljudi. Tudi prostor ob meni, ki je ostajal najdelj prazen, so na-

posled zasedli ljudje. Ogledovali so me in me motrili, ker sem jim bil po obleki pa tudi po bradi, ki sem jo nosil, tujec. Bili so sami preprosti ljudje. Čutil sem, da jih muči radovednost, kdo in od kod sem. Potem pa me je ogovorila neka ženska, ki je sedela poleg mene, in sprožila pogovor, v katerega so se takoj nato zapletli vsi, ki so sedeli v moji bližini. Težko sem jim pojasnil, kje je Slovenija in da tam živi drug narod, ki govori drugačen jezik kakor oni. Kljub temu pa je tudi v Sloveniji v glavnem le dvoje vrst ljudi, tisti, ki izkoriščajo, in tisti, ki so izkoriščani in ki bogate prve. Krivica ima povsod na svetu eno in isto ime. Zato bi se morali izkoriščani vseh narodov skupno boriti proti njej in jo odpraviti. Odpravili bi jo pa lahko le tako, da bi oblast, ki je krivico nasproti malim ljudem uzakonila, odstranili in se je sami polastili. Preprosto, kakor sem sam čutil, sem jim pripovedoval o

vsem, kar je mučilo mene in kar je mučilo tudi one. Obe-tajo pa se nam še hujši časi. Hitler, ki si je podredil že skoro vso Evropo, si bo skušal podrediti tudi nas. Naša vlada ga že tako ali tako v vsem uboga in ne bo dolgo, ko se bo javno pred vsem svetom izrekla za fašizem in za Hitlerja, če jim sami tega ne bomo preprečili.

»Da bi nas švaba? Nikoli!« se je nekdo oglašil in drugi so mu pritrdjevali.

Razgovor je trajal skoro vso noč, dokler proti jutru nismo nekoliko podremali. Trdno sem spal, ko je vlak okrog osmih zjutraj obstal v Beogradu...

Imel sem še dve uri časa do vlaka, ki bi me popeljal do Ljubljane. Zato sem odšel v tisto gostilno blizu postaje, v kateri smo bili pred našim odhodom v Ivanjico. Vstopil sem in voščil dobro jutro.

»Dobro jutro,« mi je odzdravil natak in vprašal po slovensko, kaj želim.

Njegovemu vprašanju v slovenščini sem se zelo začudil, saj takrat pred meseci ni bilo v gostilni nobenega slovenskega natakarja.

»Ste Slovenec?« sem se ga resnično razveselil.

»Slovenec,« je pritrdil, nato pa me vprašal, od kod in kam potujem.

Povedal sem mu.

»Ah, vi ste eden tistih, ki so bili zadnjič pri nas,« mi je segel v besedo in začel pripovedovati, da v Beogradu mnogo govore o nas in da še niso pozabili na tisto kinopredstavo in na demonstracijo v kinu, ki se je kmalu raznesla po Beogradu. Vedo pa tudi, da so nas odpeljali v taborišče namesto na »orožne vaje«.

Zapletla sva se znova v politični pogovor in kmalu sem začutil, da je natak naš človek, dasi ga nisem vpraševal po tem. Čas je naglo mineval in zdelo se mi je, da sem šele četrte ure v gostilni, ko se je kazalec na uri že bližal deseti in sem se moral posloviti. Toda še preden sem odšel, mi je natakar prinesel zavoj z jestvinami in mi izročil še steklenico črnega vina.

»Da boste imeli za pot,« je rekel in mi prijateljsko stisnil roko.

Hotel sem mu plačati, a ni hotel sprejeti denarja.

»Med potjo vam bo denar prišel še prav,« se je branil in mi ob slovesu rekel: »Po-

zdravite Jeseničane in naj bodo trdni!«

Ne vem za natakarjevo ime. Pozabil sem ga vprašati za naslov, da bi se mu še enkrat pismeno zahvalil. Odšel sem na ulico, ki jo je prijetno oblikovalo sonce. Čeprav je bil zadnji februar, je bila v Beogradu že skoro prava pomlad. Mesto na griču se mi je zdelo prijazno in pozabil sem, da smo tolikokrat o njem govorili z neprikritim sovraštvom samo zaradi tega, ker je bil prestolnica, kjer je bil osvirovažen režim. Bili smo krivični. Pravi Beograd je bil naš, je bil revolucionaren, je bil srce naše revolucije, kar so dokazala srečanja, ki sem jih v njem doživel. Vse to sem čutil, ko sem šel na beograjsko postajo in ko je mesto oblikovalo pravo pomladansko sonce, doma pa, ko sem se vrnil v Slovenijo, je bila še prava zima in je bilo povsod, zlasti pa še v naših krajih, vse polno snega. Toda občutje, ki se me je lotilo v Beogradu in spomini, ki sem jih nosil s seboj na ljudi, ki sem jih srečal v zadnjem mesecu, in na tovariše, ki sem jih spoznal v taborišču, so me grel in mi jih mraz, ki me je sprejel na Javorniku v obliki policaja Jesiha, ni mogel ugasniti.

»Ste že prišli, Albreht?« me je nagovoril; vse je zgedalo, da je bil že obveščen o mojem prihodu.

»Prišel,« sem mu odgovoril mimogrede.

11

Kamenčki
iz
mozaika

Lučka Rozman

Drugi spomeniki raznim služnim možem ZDA stojijo med zimzelenimi drevesi in na odprtih prostorih, blizu Kapitola pa je tudi velik spomenik pačim.

Kljub temu, da leži ta park ob lepo urejenih bregovih reke Potomac, zavzemajo precejšen del njegove površine okrasni bazeni in vodometi. Vzdušje dveh največjih, ki sta pazimi spremenjena v drsalice, poleti pa polna labodov, vodi pot k enemu najlepših

spomenikov na svetu — Lincolnovemu templju. Posvečen je šestnajstemu predsedniku Združenih držav, amerškemu voditelju, ki je postal s svojim življenjem, duhom in delom vzor vsemu svetu. Abraham Lincoln je bil rojen 1809. v revni družini v Kentuckyju in ni poznal prednosti dobrih šol, bogastva ali družbenega položaja. A kljub temu je s trdim samostojnim delom postal dober pravnik, se izkopal iz politične ano-

nimnosti in kronal svojo kariero s predsedniškim položajem ZDA v času najbolj krvave državljanske vojne. V vojni, ki je tudi način preizkušnje vrednosti človeka, je Lincoln pokazal vse svoje sposobnosti in ko ga je leta 1865 usmrtila atentatorjeva krogla, mu je ves svet upravičeno priznal veličino.

Američanom je bil več kot samo predsednik, več kot navaden heroj. Zato so njemu v čast postavili v glavnem mestu države spomenik, ki je tempelj, palača in grobnica obenem. Njegove bele stene skušajo ohraniti duh Lincolnovega značaja in njegovo vero, da morajo biti vsi ljudje svobodni — svobodnega mišljenja in izražanja in da lahko svobodno uporabijo svoj talent in ambicije v okviru zakona.

Spomenik je zgrajen iz belega marmorja in po obliki podoben grškemu Partenonu — templju boginje Atene. Štirikotno zgradbo zunaj podpirajo dorski stebri, veliko dvorano v notranjosti pa ionski. Kljub temu da daje vsa arhitektura tega dela čist vtis klasičnih grških in rimljanskih svetišč, pa vsa njegova struktura simbolizira Zvezo držav. Šestintrideset stebrov, ki obkrožajo stene tega spomenika, predstavlja šestintrideset držav — članic Zveze v času Lincolnove smrti. Njihova imena so vklesana v friz nad kolonado.

Na častnem mestu sredi

spominske dvorane je zelo velik marmornat kip sedečega Lincolna, ki gleda proti Washingtonovemu obelisku in Kapitolu. Predstavlja Lincolna kot predsednika v času državljanske vojne. Od glave do nog je samo kip visok šest metrov, počiva pa na dodatnem marmornatem podstavku. Kip sta izdelovala brata Piccirilli več kot 4 leta. V steni za njim je vklesano sporočilo: »V tem templju je kot v srcih ljudi, ki jim je ohranil Zvezo, ohranjen spomin na Abrahama Lincolna za vedno«. Na stenah levo in desno od kipa pa so izvlečki iz dveh njegovih najznámejših govorov: ob ponovni izvolitvi za predsednika ter v Gettysburgu, kjer je Lincoln govoril zveznim četam, ki so pod vodstvom generala Meade premagale konfederacijsko vojsko južnih držav, ki jih je vodil general Lee.

Še en izredno lep spomenik krasi ta park. Pot do njega vodi mimo počivališč in prostorov za golf ob reki Potomac in nato pod vejami znamenitega drevoreda japonskih češenj, ki rastejo ob bregu zaliva Tidal. Ta drevesa so darilo mesta Tokia mestu Washingtonu. S ceremonijami, med katerimi sta zasadili prvi dve drevesi žena predsednika ZDA ter žena japonskega ambasadorja, se je v marcu 1912 začelo sajenje teh 650 češenj. Zgodaj spomladi, ko se rožnato cvetoče veje zrcalijo v vodi in jih v

ozadju dopolnjuje vitki obelisk, je to eden najlepših prizorov v Ameriki. Takrat je tudi čas, ko največ ljudi obišče spomenik tretjega predsednika Thomasa Jeffersona.

Zgradba iz belega marmorja stoji na častnem mestu v parku, kjer so zbrani tudi drugi veliki nacionalni spomeniki: predsednikoma Washingtonu in Lincolnu, Bela hiša in Kapitol. Z njimi se je želel narod oddolžiti osebnostim, o katerih čuti, da so največ doprinesle k neodvisnosti, ohranitvi zveze ter ideji svobode in demokracije. Spomenik je okrogle oblike in zgrajen po Jeffersonovem okusu, čeprav po njegovi smrti. Bil je namreč človek širokega duha, ki se je ukvarjal tudi z arhitekturo. Sam je oblikoval kapitol v Virginiji in svoj dom v Monticellu. Po teh zgradbah in njegovih zapisih so se zgledovali arhitekti, ko so mu oblikovali spomenik v klasičnem stilu. Na sredi s stebri obdanega prostora stoji mogočen Jeffersonov kip, po stenah pa so izklesani izvlečki iz njegovih govorov. Častno mesto med njimi zavzemajo odlomki iz Deklaracije neodvisnosti, enega najslavnejših ameriških dokumentov, katerega avtor je Jefferson.

Spomenik je bil odkrit leta 1943 v čast in spomin moža, ki je bil posebno znan po svojem sovraštvu do tiranije v kakršnikoli obliki. To je

1. marec 1911 in nad našo dolino se je že zgrinjal večer. Sem se vrnili domov. Vse presenečeni so ob mojem prihodu domači obstali in z njim onemeli. Niso se nadejali mojega prihoda.

Radi vsaj prvi dan ostal doma v krogu svojih in tudi moj to radi videli. Toda imen v kovčku več kot pet pisem, ki so mi jih izročili tovariši, naj jih izročim svojim domačim in znanim. Čutil sem dolžnost, da po tovarišev čimprej izpoštam. Samo prespal sem se v tujraj svež in spočit vstajal me je okusen zajtrk mi ga je pripravila žena. Aglo sem pojedel, nato pa iz kovčka pisma in v njimi kakor »pismo« noš napotil po Beli, Javornik, Jesenicah. Komaj sem pustil Javornik in se po čistem klanecu spuščal proti Beli, da mi sledi. Prejeto me je videl, ko sem mimo Pečnikove hiše, kjer bila policijska postaja. Zanimivo stopil hitreje; policaj me še nazadnje lahko prikaže misel, da bi me ustavil mi zaplenil pisma, ki so tovariši s tolikšno ljubeznijo napisali za svojce in ki mi bila zaradi tega svetimo Brunerjeve hiše sem se desno k Benedičičevim ženi izročil možovo pismo. Zelo rad bi ji ustreget povedal kaj več, a se je mudilo k drugim. Od Benedičičevih sem odšel

veliko iz vseh njegovih govorov. »Pred bogom sem prisegel neskončno sovraštvo do vse vrste nasilja nad mišlim človeka«. Njegova vera enostavno demokracijo, veliko vladanja, svoboda, govora in množično izražanje mu je bila pri delu in ti principa pripeljali do predsednega položaja. Postal je poborec za človekove naravne pravne pravice, ki so tem ostale doktrina vsega amerikanizma.

Bela HISA

Moj znamenitejši zgradbe hke spada tudi Bela hiša. Njej že več kot 150 let najvajo ameriški predsednik Nizka, podolgovata zgrajena v čudovitem parku, katerega je sicer ena ograja in miličniki vohodih, vendar je tri dni tednu odprta tudi za čistotavdne obiskovalce. Nisem videl vseh prostorov hiše, ne pokažejo predstavnika krila, kjer predstavlja živ in dela, pač pa spretrgane vrste ljudi vijejo prostora v prostor v delu zgradbe. Najprej dolgi hodnik, kjer so stropi okrašeni s krožniki enakih in ornamentov, le navedi vsakega je v porcelanastikan drug obraz. To so portreti vseh dosedanjih predsednikov — predsedniški prog. Od tam je tudi lep pogled na negovan vrt z

k ženi Viktorja Stražišarja in potem dalje, tako da sem ves dan hodil okrog svojcev svojih tovarišev, ki so še ostali v taborišču, v lesenih barakah, obkroženih z blatno zemljo ob Moravi. Pošto bi seveda lahko hitreje raznosil, toda povsod sem moral vsaj malo pokramljati o tem, kar sem doživel in kar so še doživljali njihovi svojci, brez katerih so bili njihovi domovi tako zelo prazni in po katerih so domači tako zelo hrepeneli, da bi se vrnili, čimprej vrnili... Nisem zameril, ker so nekateri zavdali našim mojem vrnitvem. Razumel sem jih, saj so prav tako ljubili svoje in hrepeneli po njih kakor moji po meni in kakor so moji ljubili mene...

Ko sem razdal pošto, sem se napotil k fotografu Weissu, da bi razvil ploščo, na katero smo se posneli v Ivanjici. Tovariš Weiss je napravil mnogo slik te fotografije, ki je zaradi kasnejšega partizanskega pesnika Kajuha, ki se je v Ivanjici fotografiral skupaj z nami, danes znana v vsej Sloveniji in je objavljena tudi v Kajuhovih pesmih, ki so izšle po vojni. Te fotografije so nato delavske žene in dekleta prodajale ter tako nabirale denar za pomoč tistim družinam, ki so imeli svojce v Međureču in ki so bile zaradi interniranih svojcev socialno najbolj ogrožene.

vodometi, kjer ob prihodu tujih državljanov čaka častna straža in igra godba. Nato smo odšli mimo doprskih kipov, ki krasijo vmesne prostore, do »zlate dvorane«; v njej prevladuje oprema v zamolkli barvi zlata. Ta prostor uporabljajo ob raznih slavnostnih plesih in velikih sprejemih. Podobno in iz istega razloga se imenujejo tudi ostale sobe: rdeča — v kateri predsednik sprejema, zelena za individualne pogovore in čudovita modra soba, v kateri gosti predsednikova žena svoje visoke obiske. Pokazali so nam tudi veliko jedilnico z ovalno mizo za 200 oseb. Po vseh prostorih visijo veliki portreti bivših predsednikov in razne umetniške slike, med katerimi je tudi ena, ki jo je Kennedyjeva družina poklonila Beli hiši v spomin na tragično preminulega predsednika. In že smo bili skozi hodnike in s cvetjem okrašeno veliko predsobo med belimi stebri vhoda. Še korak, dva in sprehajal nas je vrvež ulice in vsakdanjega življenja.

**Dopisujte
v Železarja**

Nagrajene naloge

Železarna včeraj, danes in jutri

Železarstvo se je v naših krajih pričelo razvijati že v križarskih vojnah. Tako so nastale male fužine v goratem predelu Jesenic, Bohinju, Radovni, Mostah, Javorniku in ostalih krajih Gorenjske. Nad Jesenicami so že v 14. stol. Ortenburški grofje podelili tamkajšnjim fužinarjem pismo o svoboščinah. Postavljanje talilnih peči in talenje železa na krajih, kjer je bila tudi ruda, je privlačilo tudi razne tujce. V 16. stol. je fužinar Buccellini začel predstavljati svoje železarske obrate na Jesenice, k neposrednemu močnejšemu viru vodne energije. Takrat je bil začetek manjše industrijske proizvodnje železa. Poleg plavža so imeli že težka kladiva na vodni pogon. Poleg Jesenic sta se v tistem času razvila še dva pomembna plavža na Javorniku in Plavžu.

V takratnem obdobju so v jeseniški dolini izdelovali zelo dobro jeklo, ki si je pridobilo že takrat svetovni sloves. V 18. stol. so bili lastniki fužin na Javorniku Italijani. Proti koncu 18. stol. je kupil fužine na Plavžu in Javorniku Tržčan Zois, ki je bil istočasno lastnik okoliških rudnikov in fužin v Bohinju in Radovni. Z razvojem tehnike so tudi te fužine zastarele, takratni lastniki so se zavedali, da morajo preiti na še večjo industrijsko proizvodnjo. Ustanovili so družbo, ki je začela pod enotnim tehničnim vodstvom proizvajati večje količine jekla. Imenovala se je KID, ki je bila predhodnica današnje železarne. Železarna Jesenice je sprva dobivala rudo iz okoliških rudnikov, oglje za taljenje pa so žgali po vseh vaseh v okolišju. Delavci, ki so žgali oglje, so bili samostojni in so si sami odredili delovni čas, ker je bila važna le cena oglja.

Delavci v fužinah in železarnah so imeli težko življenje, saj so delali po 12 in celo 14 ur na dan. Na Jesenicah so začeli graditi večje železarske obrate. Istočasno pa so v drugih krajih začeli graditi še večje industrijske obrate. Konkurenca na tržišču je postajala vse bolj ostra, zato so industrialci hoteli obdržati svoj dobiček, razliko pa iztisniti na račun delavskih plač. Zaradi nevdržnih pogojev so delavci stavkali. Končno so si le priborili osemurni delavnik. Železarna Jesenice je skozi stoletja ustvarila tako železarsko tradicijo, da njeni strokovnjaki žanjejo uspehe in so bili v drugih železarnah svetovalci in pionirji novih obratov, kakor v Zenici, Nikšiču, Skopju, Sisku. Železarna se je s povečanjem proizvodnje povzpela na tako višino, da so surovinske baze v okolici že dolgo opuščene. V železarno sistematično dovažajo rudo v glavnem iz Ljubije ter koks iz Zenice in Lukavca.

Po osvoboditvi je 1946. leta ponovno zagorel plavž, ki je dajal material za našo obnovo. Tovarno so leta 1950 prevzeli v upravljanje delavci. Zastarele naprave so postale nerentabilne, zato se je kolektiv odločil, da stare in dotrajane obrate modernizira. Zavedajo se, da se morajo približati ekonomski ceni na svetovnem trgu in da proizvode izdelajo v dobri kakovosti. Težijo za tem, da material obdelajo v predelovnih obratih do čim bolj popolnih izdelkov. Da bi dosegli končni cilj kvalitete in finalnih izdelkov, so se odločili za rekonstrukcijo. Zgradili so nove električne peči, celotno moderno aglomeracijo, valjarno na Beli, kisikarno ter skoraj celotno rekonstrukcijo v ostalih obratih.

Zaradi gospodarske potrebe so se železarna Jesenice, Ravne in Štore združile v podjetje pod naslovom združeno podjetje Slovenske železarne (ZPSŽ). Podjetje ima v programu delitev dela po proizvodih. Taka proizvodnja omogoča znižanje stroškov. Po vseh statističnih podatkih vse bolj prevladuje dokaz, da se gradi težka industrija tam, kjer je dovolj surovin. Jesenice postajajo vse bolj odvisne od

podjetij, ki dobavljajo rudo, koks in vršijo transportne usluge. Z ozirom na to, da ima železarna Jesenice večstoletno tradicijo, da so železarski delavci z dušo in telesom priraščeni na železarno in si pri tem pridobili bogato znanje in da tudi Slovenija rabi železarstvo, se bo obdržala tudi na kritičnih tleh.

Oti Hlebanja, 7. r.
Osnovna šola Kranjska gora

Zazrem se v karto sveta. V mogočnem oklepu evropskih držav poiščem Jugoslavijo, takoj zatem pa Jesenice. V mislim se mi križajo poti, ki so izoblikovale mesto, center pa, ki jih privlači, je železarna. Ta mogočna zgradba, ki z dimniki ponosno prebada zračno atmosfero, vzbuja na prvi pogled občutek velike sile ki se skriva za sajastimi zidovi. Dan za dnem se iz dimnikov valijo ogromne količine plinov in saj, ki dokazujejo, da železarna dela.

Prvi zametki o njej so se pojavili, ko so rudo, imenovano bobovec, topili v odprtih topilnih jamah. Pozneje so uporabljali peči, ki so se razvile v fužine. Rudarstvo je bilo razvito v okolici Bohinja, Radovljice in v Gornjesavski dolini. Čas je prinesel svoje, zato so takrat nastajale velike spremembe. Menjali so se gospodarji, z njimi pa tudi pravice in dolžnosti topilcev. Bogati lastniki so prebivalce vedno bolj izkoriščali, da bi imeli več za svoj denar. Seveda pa je bilo nekaj izjem. Omenim naj grofa Friderika Ortenburškega, ki je izročil 24. avgusta 1381 leta fužinarjem na Planini pismo o njihovih svoboščinah.

Fužine so se združile v Kranjsko industrijsko družbo. S tem se je pričel nov proces predelave rude, izboljšal pa se je tudi tehnološki postopek.

Težka gospodarska kriza, ki je zajela ves svet, ni prizanesla niti našemu plavžarju. Bilo mu je usojeno, da je prenašal vse krivice in trpljenje.

Naslednje desetletje je izbruhnila prva svetovna vojna. Zaradi pomanjkanja rud so ugasnili nekateri plavži. Vse bolj pa se je javljala pohlep tujih kapitalistov, da bi se okoristili z žulji železarjev. Toda železarji so se večkrat tudi uprli.

V soju jekla in železne zarje,
v znoju — sred ožarjenih sopar,
žic razbeljenih in valjev
trdo dela železar.

Ta pesem se je ponavljala vse do konca druge svetovne vojne, ko so se kovinarji osvobodili nasilja in nadčloveškega trpljenja, ki ga je povzročal okupator. Vendar prva leta osvoboditve niso bila zlata. Železarji je primanjkovalo delovne sile. Mnogi nekdanji delavci so padli v boju za svobodo, drugi pa niso bili sposobni za delo. V naslednjih letih pa je postal položaj tak, kot so si ga delavci želeli.

Današnja situacija ni ravno bleščeča, saj so se pojavile prenekatere težave v zvezi z materialnimi sredstvi. Velik problem pa povzroča železarni resnica, da nima dovolj usposobljenih ljudi na posameznih delovnih mestih. Vse več mladih se odloča za druge poklice, ne zavedajo pa se, da železarni rabljajo dolgo tradicijo delovanja. Vsi bi bili ponosni na mlade občane našega mesta, če bi se držali gesla:

»Mi nove dobe smo kovači.
Kdor voljan kovati z nami,
naj sam bo prekovan,
dovolj močan
za gradnjo velikih mostov
iz starega sveta v nov!«

Mnogi se sprašujemo, kako bo z železarno v prihodnje. Nekdanji delavci bi gotovo s solzami v očeh zrlili v hladne dimnike in obujali tiste lepe spomine, ko so pomagali graditi temelje za nov rod — današnji rod mladih, na katerih sloni prihodnji razvoj.

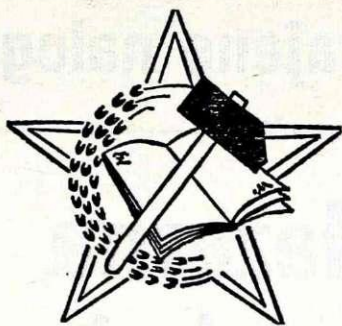
Po nekaterih podatkih mislijo železarji izpopolniti tehnološki postopek predelave in vesela sam tega, saj bo tako pridobilo tržišče kvalitetnejše izdelke. Veliko bi pridobila, če bi modernizirala svoje obrate z najnovejšimi stroji in iz izdelanim trdnim, realnim dolgoročnim načrtom. V zgodovini železarstva bi tako nastal preobrat, delček v mozaiku časa pa bi dobil novo lego.

»Stopajmo zato v prihodnost smelo,
»kdor je mlad — se ne boji težav!
Pot v življenje, to je naše delo,
le soncu dviga nas z nižav.«

Lojzka Anderle, 8. r.
osnovna šola Tone Čufar Jesenice

Zbor mladih samoupravljalcev Gorenjske

20. 3. 1971 — Jesenice

Ne zato, ker smo tako navajeni, pač pa zaradi realnih potreb, ki jih narekuje razgibano družbeno življenje mladih, je prav, da poudarimo pomen in cilj zbora mladih samoupravljalcev Gorenjske.

Ze nekaj časa je, odkar si Zveza mladine Slovenije uspešno prizadeva, da bi življenjskih vprašanj družbe in mladine ne obravnavala več formalno. Delo in dogovarjanje postajata življenjska in strokovna.

Razumljivo je, da takšna Zveza mladine ne more iti mimo tako važnega dogovora, kot je sprejem koncepta dolgoročnega razvoja Slovenije in regije. Se posebej ne zato, ker smo mladi zainteresirani za razvoj takšnih samoupravnih odnosov, ki bodo človeka postavili v vlogo sooblikovalca vseh dogajanj in odločitev. Pri tem pa bo imela ZM nadvse važno vlogo, predvsem pri izražanju mladih samoupravljalcev.

Zbor mladih samoupravljalcev Gorenjske ne more mimo razvoja samoupravnih socialističnih odnosov v naši družbi, mimo kadrovske in socialne politike. Razumljivo, zbor mladih ne more mimo stališč, ki so jih oblikovali mladi do dolgoročnega razvoja posameznih gospodarskih panog, ki so značilne za posamezne občine in regije v celoti, kot so črna metalurgija, turizem, kmetijstvo, tekstilna industrija. Kot organizatorji zbora smo se potrudili, da zbor ne bo le manifestacija mladih samoupravljalcev, temveč bo predvsem delovni dogovor mladih vse Gorenjske.

Povzetek iz referata predsednika OK ZMS Jesenice prof. Srečka Krča o formiranju celovitega sistema samoupravne demokracije.

Formiranje celovitega sistema neposredne samoupravne demokracije ima več osnovnih vidikov:

1. Širi se sfera svobodnega samoupravnega združevanja ljudi zaradi zadovoljevanja skupnih potreb pod njihovo kontrolo. To zadeva lokalne skupnosti, kakor tudi družbene službe na področju prosvete in kulture, zaposlovanja in socialnega skrbstva, zdravstvenega varstva itn. Čedalje bolj svobodno razpolaganje z dohodkom, ki ga ustvarja v združenem delu, omogoča delovnemu človeku, da v neposrednih samoupravnih oblikah sodeluje v usmerjanju tistih dejavnosti, ki služijo za zadovoljevanje njegovih potreb.

2. Tisto, kar omogoča popolnejšo afirmacijo oblik neposredne demokracije, je spremenjen položaj delovnega človeka, ki postaja čedalje bolj zainteresiran, sposoben in pristojen, da se opredeljuje in da neposredno demokratično odloča o vseh vprašanjih ožje in širše družbene skupnosti.

3. Važna komponenta procesa razvoja neposredne demokracije in podružbljanja politike je taka decentralizacija, ki maksimalno približuje odločanje samemu delovnemu človeku. Najpopolnejši izraz tega procesa so temeljne oblike teritorialne integracije samoupravljanja in njegovega povezovanja z mehanizmom politične oblasti delovnega ljudstva.

Neogibno je, da se razvija razvejan demokratični mehanizem, ki bo omogočal, da se interesi iniciative in zahteve delovnih ljudi politično oblikujejo in se učinkovito vključujejo v splošen proces sa-

moupravnega dogovarjanja in odločanja. Družbeno politične organizacije in različna združenja občanov, morajo razviti take oblike družbeno-političnega organiziranja, ki služijo delovnim ljudem, da neposredno uresničijo svoje samoupravne in politične pravice.

4. Sistem neposredne socialistične demokracije mora povezovati interese in cilje z zavestnim usmerjanjem družbenega gibanja v skladu z določenimi družbenimi cilji in vrednotami. Zagotavljati mora take pogoje in take okvire delovanja, da tisto, kar je skupni interes, uveljavi in dobi podporo tako, da se odkriva v samem procesu neposrednega demokratičnega odločanja.

Vendar to še ne pomeni, da se odrekamo neobходимosti zavestnega političnega urejanja družbenih odnosov. Aktivnost političnih subjektov v sistemu neposredne demokracije mora biti aktivnost političnega oblikovanja, selekcije in sinteze vseh družbenih vplivov. Ti politični subjekti uresničujejo sintezo in iščejo rešitve, ki so v bistvu v skladu z družbenim razvojem.

Oblikovanje neposredne demokracije v celovito politično organizacijo družbe je dolg proces. V družbi, kjer še niso premagana materialna pomanjkanja, razna nasprotja, imata predstavniški sistem in osamosvojenost politične opore v samem družbenem življenju. Meje, v katerih je neposredna demokracija možna, in v katerih se podružbljanje politike v praksi uresničuje, se lahko uspešno širijo le z zavestno politično akcijo.

Omenili bomo samo nekatere faktorje, ki so nedvomno

pomembni z vidika tempa razvoja oblik neposredne demokracije v naši družbi.

1. Osnovne oblike neposredne demokracije (zbori volivcev, zbori delovnih ljudi, referendum) še nimajo v realnih procesih političnega odločanja tistega mesta, ki jim pripada. Objektivne ovire izvirajo iz omejene pripravljenosti in sposobnosti občanov, da bi se na ustrezen način angažirali v vodenju družbenih poslov. Predpostavka razvite neposredne demokracije pa je občan, ki je vsestransko informiran in ki se dobro spozna na sestavljena vprašanja sodobnega družbenega in politično-ekonomskega življenja. V realnem življenju obstajajo velike razlike že v nivoju izobrazbe in sposobnosti, da bi občani samostojno sodili o posameznih družbenih vprašanjih. Družbena pozicija velikega števila ljudi v združenem delu še ni taka, da bi jim zagotavljala možnosti za popolno vključevanje v procese samoupravnega odločanja. Veliko število ljudi pa je pripravljenih delati samo tedaj, kadar vidijo v tem svoj osebni ali ožji skupinski interes. Razvoj samoupravljanja mora postopoma spreminjati odnos ljudi do družbenega dela, vendar ne more radikalno spremeniti položaja, ki je posledica večstoletne odtujenosti.

2. Približevanje samoupravljanja družbenih zadev delovnemu človeku ima progresiven in demokratičen smisel tedaj, če ne predstavlja ovire procesom ekonomske in družbene integracije, ki jo vsiljuje sodobna tehnologija in ki je pogoj racionalne proizvodnje.

Samoupravljanje občanov v občini mora predstavljati prvo stopnjo teritorialne integracije samoupravnih oblik,

združevanja in povezovanja delovnih ljudi v delovnem procesu ter zadovoljevanja vseh skupnih potreb. Samoupravne integracije v okviru občine morajo zagotavljati povezovanje delovnih ljudi in reguliranje pogojev družbenega dela. Brez integracije samoupravljanja, ki se uresničuje v občini, bi ne bilo mogoče organizirati enotnosti širše družbene skupnosti po samoupravnih načelih.

Integracija ima samoupravni smisel samo tedaj, če se z njo krepi položaj in vpliv človeka v združenem delu. V samoupravnih integracijah mora biti zagotovljeno kar najbolj neposredno upravljanje proizvajalcev z rezultati lastnega dela. To pa pomeni, da mora biti upoštevano načelo delitve po delu. V okviru ožjih in širših družbeno političnih skupnosti se to načelo izraža v povezovanju zadovoljevanja potreb z velikostjo družbenega proizvoda. V pogledu možnosti za zadovoljevanje vrste življenjskih potreb je delovni človek odvisen tudi od ravni gospodarske razvitosti okolja, v katerem živi.

Interes ljudi v združenem delu je in mora biti osnovni motiv in gibalna sila samoupravne integracije. Kot realna sila v družbenem življenju se lahko izrazi samo v samoupravnem in neposrednem demokratičnem procesu soodločanja, povezovanja različnih aspiracij ljudi v samoupravnih odnosih proizvodnje in delitve. Samoupravne asociacije združenega dela niso in ne morejo biti izolirane celote, ki bi zadostovale same sebi. So samo deli širše celote, to je globalne družbe, njihov dejanski značaj in narava sta pogojena z načinom, kako se med seboj povezujejo in integrirajo v celotno družbo. Da bi imele delovne organizacije resnično samoupravni karakter, da bi predstavljale organizacijsko obliko, v kateri lahko človek neposredno in stvarno odloča o pogojih svojega dela, morajo biti delovne organizacije povezane v širše celote na tak način, ki ne bo negiral njihove samostojnosti v odločanju o vseh bistvenih vprašanjih.

Swoboda akcije delovnih ljudi, ki so povezani v samoupravne asociacije družbenega dela, ne more temeljiti na

takih oblikah širše integracije, ki negirajo objektivne ekonomske zakonitosti. Družbena praksa potrjuje, da ima širše podružbljanje proizvodnega procesa in dviganje produktivnosti svojo bistveno predpostavko v delovanju zakona vrednosti in z njim povezanih blagovnih odnosov.

Izmenjava prek trga, ki temelji na zakonu vrednosti daje objektivni kriterij za uresničevanje načela delitve, za delitev po družbeno priznanem delu znotraj delovnih asociacij. Ta kriterij omogoča procese, ki so bistveni, da bi se lahko samoupravljanje konstituiralo v globalni sistem družbene organizacije.

1. V izmenjavi in primarni delitvi družbenega proizvoda deluje kot temeljni faktor objektivna logika zakona vrednosti. S tem se v tej sferi družbenega življenja združeni proizvajalci osvobajajo zunanjih faktorjev in vplivov.

2. Pridobivanje dohodka prek tržne izmenjave pomeni bistveno razliko v pogledu globalnih sil ekonomskega razvoja in dviganja produktivnosti dela.

3. Delovanje zakona vrednosti in na njem utemeljeni blagovno-denarni odnosi omogočajo, da postanejo samoupravne delovne organizacije v čedalje večji meri samostojni in poglaviti nosilci procesa razširjene reprodukcije. S tem, da vsaka samoupravna organizacija združenega dela v okviru z zakonom določenih pravic in obveznosti samostojno pridobiva in deli dohodek ter odloča tudi o osebnih dohodkih in o razširjeni reprodukciji, se ustvarja tak sistem odnosov, v katerem pride združeni delavec dejansko v položaj, ko neposredno upravlja presežek družbenega proizvoda, ki je ustvarjen z njegovim delom.

Konkreten proces spreminjanja samoupravljanja v globalni sistem mora temeljiti na samostojnem položaju samoupravne delovne organizacije, zlasti pa delovne organizacije v gospodarstvu. Na ta način je mogoče zagotoviti tako krepitev položaja delovnega človeka, s katero se bistveno razširijo in spremenijo možnosti za njegovo aktivno udeležbo v političnem odločanju tudi v širšem družbenem prostoru.

Udeležence simpozija klubov OZN Jeseniške občine

Politični aktiv občine

V torek 16. marca se je sestal aktiv vodstev družbenopolitičnih organizacij občine, ki je analiziral minule zbornice volivcev in razpravljal o predlogu smernic razvoja gospodarstva občine Jesenice v letu 1971 in o predlogu programa komunalnih del v letu 1971 in o predlogu proračuna občine za leto 1971. Analizo o zborih volivcev je podal predsednik občinske konference SZDL Berti Brun, o ostalih področjih pa so poročali Žare Klincov, inž. Janez Pšenica in Francé Tepina.

Berti Brun je v svoji uvodni analizi poudaril, da se je po daljšem premoru politični aktiv občine sestal, da razpravlja o teh dokumentih, predno bodo predloženi v dokončni sprejem občinski skupščini. Ko je analiziral potek minulih zborov volivcev, je ugotovil, da zbori niso uspeli, saj se je razprav o teh pomembnih dokumentih udeležilo le 6,63 % vseh volivcev v občini. Pozitivno pa je ocenil priprave omenjenih dokumentov, kakor tudi njihovo dokončno formulacijo, s čemer so bili dani vsi objektivni pogoji za boljši odziv volivcev na svojih zboreh. Ob izredno slabem odzivu volivcev, kljub predhodnim razpravam na terenu in v svetih občinske skupščine ter zadostni pozornosti informacijskih sredstev v občini, bi kazalo to vprašanje analizirati in poiskati bolj ustrezne oblike sodelovanja občanov pri oblikovanju teh dokumentov in sploh vzroke za neodzivnost občanov.

Za njim je dovolj nazorno in argumentirano razložil namen smernic razvoja gospodarstva občine v letu 1971 načelnik oddelka za gospodarstvo Žare Klincov. Ob analizi smernic za letošnje leto je kritično ocenjeval tudi vsa odstopanja in nedoslednost pri izvajanju programa v minulem letu. Predsednik sveta za urbanizem, gradnje, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve inž. Janez Pšenica je podrobno razložil predvidena komunalna dela v občini v letošnjem letu. Na zboreh volivcev je bilo zabeleženih sicer 96 pripomb, vendar nobena od njih ne zavrača predloženega programa, temveč ga samo dopolnjujejo oziroma razširjajo. Francé Tepina, predsednik sveta za družbeni plan in finance, je obrazložil letošnji občinski proračun, ki je nasproti lanskemu letu za 18,3 % višji, če pa upoštevamo fiktivo, pa le za 11,3 %. Pri tem je značilno, je dejal govornik, da občinska skupščina že leta nazaj ne povečuje prispevnih stopenj gospodarstva in drugih dejavnosti in je povečanje proračuna pogojeno z rastjo gospodarstva v občini, v katerega rast so bila vložena tudi izdatna sredstva.

Čez dve uri trajajoči razlogi je sledila razprava, v kateri so že uvodoma ugotovili, da je brezpredmetna, ker so vse zakonite procedure sprejemanja teh dokumentov že zaključene in priprav-

ljene za predložitev občinski skupščini v dokončno potrditev. Politični aktiv bi moral o teh vprašanjih razpravljati pred razpravami v zborih volivcev, ker bi le tako lahko vplivali ali z dopolnitvami, ali s korekturami ali s soglasnostjo v nadaljni proceduri bi predstavljal tudi večjo mobilizacijsko moč pri poteku zborov volivcev. Neuspeh le-teh so ocenili tudi kot posledico nezadostne politične aktivnosti od občinskih političnih organov navzdol, do krajevnih dejavnikov. Delno tudi kot nezadostno pripravljenost poročevalcev-odbornikov občinske skupščine iz preteklih let, ki pa se je v nekaterih primerih ponovila tudi letos, delno zaradi časovne razvlečenosti zborov, delno pa tudi zaradi občutka občanov, da njihov vpliv ni dovolj upoštevan pri dokončni formulaciji teh dokumentov. Izrečena so bila tudi mnjenja, da bi več razprav o teh vprašanjih morali prepustiti krajevnim skupnostim.

V razpravi je bila poudarjena pomanjkljivost smernic razvoja, ki ne vsebujejo tudi razvoja družbenih služb, družbene nadstavbe vključno z družbenim standardom občanov. Pri tem je bila mišljena gradnja šolskih objektov, predšolskih vzgojnih ustanov, telovadnic in športnih objektov nasploh, uresničitev muzeja revolucije, izgradnja kulturnih objektov, športno kulturne hale in drugo. Z ustanovitvijo temeljne izobraževalne skupnosti so vsa omenjena vprašanja ostala izven družbenega dogovora, čeprav bi občinska skupščina morala dati svoj politično-programski poudarek tudi tem vprašanjem. Ob teh vprašanjih, ki občutno zaostajajo za ostalim razvojem, je bila ponovno izrečena misel o referendumu za samoprispevek občanov v te namene. Kajti predno bo ob programskih konceptih občinske skupščine, ki so dovolj preudarni in prodorni, razvita baza — osnova, iz katere bi črpali sredstva za družbeno nadstavbo, bo razkorak prevelik in deficit na tem področju bomo morali z mnogo večjimi vlaganji nadoknaditi.

Pripombe, ki so bile na sestanku iznešene, so se dotikale tudi vprašanja vlaganj občinskega denarja v rekonstrukcijo ceste prvega reda, ki teče skozi občino, ker prek nje doteka promet za vso Slovenijo in Jugoslavijo, če pri tem niso dolžni večjih

vlaganj republiški in zvezni organi. Pomisleki so bili izrečeni tudi glede nesmotrnih in neoperspektivnih vlaganj v turizem na različnih območjih Slovenije, medtem ko se v že tradicionalna turistična območja ne vlaga dovolj. Precej kritike je bilo izrečene tudi na račun premajhnega vlaganja v izgradnjo stanovanjskega prostora, kar se predvsem tiče gospodarskih organizacij, med katerimi izstopa Železarna, ki je bila pri tem zaradi lastnega sanacijskega programa omejena. Govorili so tudi o neupošte-

vanju smernic in priporočil občinske skupščine pri integracijskih procesih v občini, pri čemer so poudarili tudi premajhno aktivnost političnih organizacij.

Zelo utemeljena je bila izrečena misel, da je pri vseh teh vprašanjih politični aktiv občine zelo neenoten in da bi bilo potrebno najprej politične organizacije občine miselno integrirati. To je tudi pogoj za enotno akcijo na terenu in večji uspeh vseh akcij, ki se jih lotevamo.

Politični aktiv občine, ki že dalj časa o teh vprašanjih ni razpravljala, ni sprejel nobenih konkretnih zaključkov. Soglasen je bil, da se obravnavani dokumenti predložijo nespremenjeni občinski skupščini, hkrati pa je ugotovil, da je bilo izrečenih mnogo pobud in da naj te izrečene misli ter predlogi služijo vsem občinskim organizacijam za nadaljnjo politično akcijo. Ob zaključku je bilo poudarjeno, da bi se zaradi usklajevanja misli in akcij moral politični aktiv občine sestajati večkrat letno.

Občani, sveti in upravni odbori

V teh dneh se v naši občini zaključuje živala razprava o smernicah razvoja gospodarstva občine Jesenice, o predlogu komunalnih del za letošnje leto, ter o predlogu proračuna občine za leto 1971. Po razpravi na sejah svetov in skladov pri skupščini občine Jesenice, po razpravi na obeh zboreh skupščine, so o dokumentih v času od 26. februarja do 3. marca razpravljali tudi občani na zboreh volivcev. Občani niso imeli bistvenih pripomb na predlog smernic razvoja gospodarstva in predlog proračuna občine, pač pa so tako kot v preteklih letih največ govorili o predlogu komunalnih del, predvsem o tem, kaj bi morali v posameznih krajih še urediti.

Občani niso predlagali nobenih sprememb programa komunalnih del, pač pa so imeli skupno 69 dodatnih predlogov, mnenj in vprašanj, o katerih naj bi se razpravljali. Na ponedeljkovi seji sveta za urbanizem, gradnje, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri Skupščini občine Jesenice, so pregledali vse predloge občanov, obenem pa tudi že pripravljene odgovore upravnega organa, katere bodo posredovali tako odbornikom, kot krajevnim skupnostim in občanom. Letos bodo morali na nekatere pripombe odgovoriti tudi specializirane organizacije, kot Vodovod, Komunalno podjetje, Elektro Kranj, Podjetje za urejanje hudourni-

kov in druge, ki so zadolžene urejati določene zadeve v občini.

Med predlogi in pripombami občanov je tudi nekaj stvari, ki se že urejajo, druge pa bodo lahko prišle v program komunalnih del prihodnje leto. Največ pripomb so imeli občani v Kranjski gori in na Javorniku, ne samo zato ker naj bi bilo v obeh krajih največ nerešenih problemov, ampak verjetno tudi za to, ker zadolženi odborniki na vsa vprašanja niso znali zadovoljivo odgovoriti ali jih pojasniti. Občani se tudi marsikdaj nepravilno obračajo v vseh vprašanjih na upravni organ Skupščine občine Jesenice. Treba je vedeti, da so za posamezna dela zadolžene določene organizacije, po drugi strani pa bi lahko tudi krajevne skupnosti marsikateri problem rešile same, saj dobivajo v ta namen iz leta v leto več denarja. Letos bodo krajevne skupnosti poleg zneska 200.000 dinarjev dobile tudi prispevek od mestnega zemljišča, ki ga bodo plačevali občani.

Na ponedeljkovi seji omejenega sveta so tudi ugotovili, da občani na zboreh volivcev niso imeli prav nobene predloga za spremembo programa komunalnih del za letošnje leto.

V ponedeljek pa je bila tudi seja sveta za družbeni plan in finance pri Skupščini občine, na kateri pa so največ časa posvetili prečišče-

nemu besedilu predloga proračuna občine Jesenice za letošnje leto. V predlogu so naredili nekatere manjše spremembe, tako da so celotni znesek povečali na 20.465.000 dinarjev. V proračun so namreč vnesli tudi denar, ki ga bo za potrebe kulturne skupnosti odstopila republika od prometnega davka in prispevka od avtorskih pravic. Poleg tega so spremenili še nekatere postavke, zaradi česar pa se skupni dohodki niso spremenili. V postavki zdravstvenega varstva so namenili nekaj več denarja za tako imenovano kolektivno preventivo; denar za delo občinske konference SZDL se bo v bodoče zbiral v določenem odstotku od celotnih dohodkov proračuna, 3 tisoč novih dinarjev pa so namenili tudi medobčinskemu društvu telesnih invalidov Jesenice. Za usklajitev tega povečanja pa so za 50.000 dinarjev zmanjšali vsoto, namenjeno za nekatere gospodarske posege. Člani sveta so obenem predlagali, da bi eventualne dohodke, ki bi jih ob koncu leta zbrali nad predvidenim povečanjem, zbrali na posebnem skladu, kar dovoljuje tudi ustrezni zakon.

O vseh treh dokumentih so v torek razpravljali tudi na skupni seji družbeno političnih organizacij naše občine, v petek, 19. marca pa bodo o teh dokončno razpravljali odborniki obeh zborov Skupščine občine Jesenice.

T. L.

Vodstvo simpozija za klube OZN

Dobra udeležba in živahna razprava na skupščini KOZZB NOV v Kr. gori

Krajevne organizacije ZZB NOV na območju naše občine so v januarju in februarju izvedle svoje letne skupščine. V Kranjski gori so zaradi objektivnih razlogov izvedbo nekoliko zavlekli, uspešno pa so skupščino izvedli preteklo soboto v prostorih hotela Slavc. Po poročilu dosedanjega predsednika KO ZZB NOV Nika Koširja se je razvila živahna razprava. Osrednja ugotovitev razprave je v tem, da je nekaj udeležencev v njej začelo problem nekaterih neresenih vprašanj, ki zadevajo nekatere člane te organizacije in se vlečejo že nekaj let. Gre za odprte primere imovinskih vprašanj in družbene rehabilitacije. Kaže, da ta neresena vprašanja

po svoje vplivajo na dejavnost same organizacije KO ZZB NOV v Kranjski gori, katere članstvo je sicer tovarniško povezano. V zadevni razpravi so se pohvalno izrazili o nekaterih občinskih organih, ki so jim nudili vso možno pomoč in jih v njihovih prizadevanjih tudi podpirajo.

Tudi na področju stanovanjske problematike imajo odprte tri aktualne primere, ki terjajo nujno rešitev. Govorili so o novem spomeniku padlim borcem NOV in žrtvam fašističnega terorja v Kranjski gori. Lokacijo za novi spomenik predvidevajo na prostoru, na katerem sedaj stoji nekdanje sodišče, ki ga bodo porušili. V ta na-

men so imenovali odbor, ki ga sestavljajo predstavniki krajevnih organizacij in društev. To bo ena od zahtevnih nalog Kranjskogorcev, vendar smo prepričani, da jo bodo zmogli in uresničili.

V nadaljevanju so govorili o potrebi aktivnega vključevanja svojega članstva v akcije in naloge splošnega ljudskega odpora.

V tem letu se bodo zavzeli za dostojno praznovanje krajevnega praznika in se bodo pri tem povezali z vodstvom osnovne šole. Tudi na področju negovanja in razvijanja tradicij NOB bodo poživili sodelovanje z osnovno šolo. Zavzeli pa se bodo za čim večjo udeležbo na nekaterih osrednjih praznovanjih ob 30-letnici ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda.

Na skupščini so si zastavili nekaj zahtevnih nalog ter akcij, ki jih bodo z novim odborom ter novim predsednikom Arihom in tajnikom Koširjem gotovo tudi uresničili.

Po zaključku skupščine se je razvil tovariški večer, ki je potekal v prostem razgovoru o nekaterih aktualnih vprašanjih današnjega časa pa tudi v obujanju spominov na naše težke dni, ki še vedno žive in vežejo ljudi v trdno tovarištvo.

Tudi cestne opozorilne znake bo potrebno redno obnavljati

IV. MFAF Jesenice 1971

Že od decembra preteklega leta — takoj po končanem kinoamaterskem tečaju, so se člani upravnega odbora FS Odeon z vsemi silami lotili nove naloge — organizacije tradicionalnega medklubskega festivala amaterskega filma. Kljub mlademu klubu — filmska skupina Odeon deluje šele šest let pa bo to že četrti festival.

Prvi je kinoklubu ob organizaciji IV. MFAF priskočil na pomoč občinski svet LT, ki bo kril večino stroškov festivala. Ostala finančna sredstva pa bodo skušali zbrati z reklamnimi oglasi v festivalskem katalogu. Organizacijskemu odboru festivala predseduje Uroš Zupančič, sekretar je Janez Hrovat, tehnični sekretar Gašper Starc, operaterji Evgen Klemenc, Marjan Ogrin in Janez Pisek, za protokol skrbi Silvo Valentar, za finance pa Tone Pogačnik. Žirija ima že standardno zasedbo: Bojan Čebulj in Miha Brun z Jesenic, Tine Arko in Ivo Lehpamer iz Ljubljane, medtem ko bo peti član verjetno iz Zagreba.

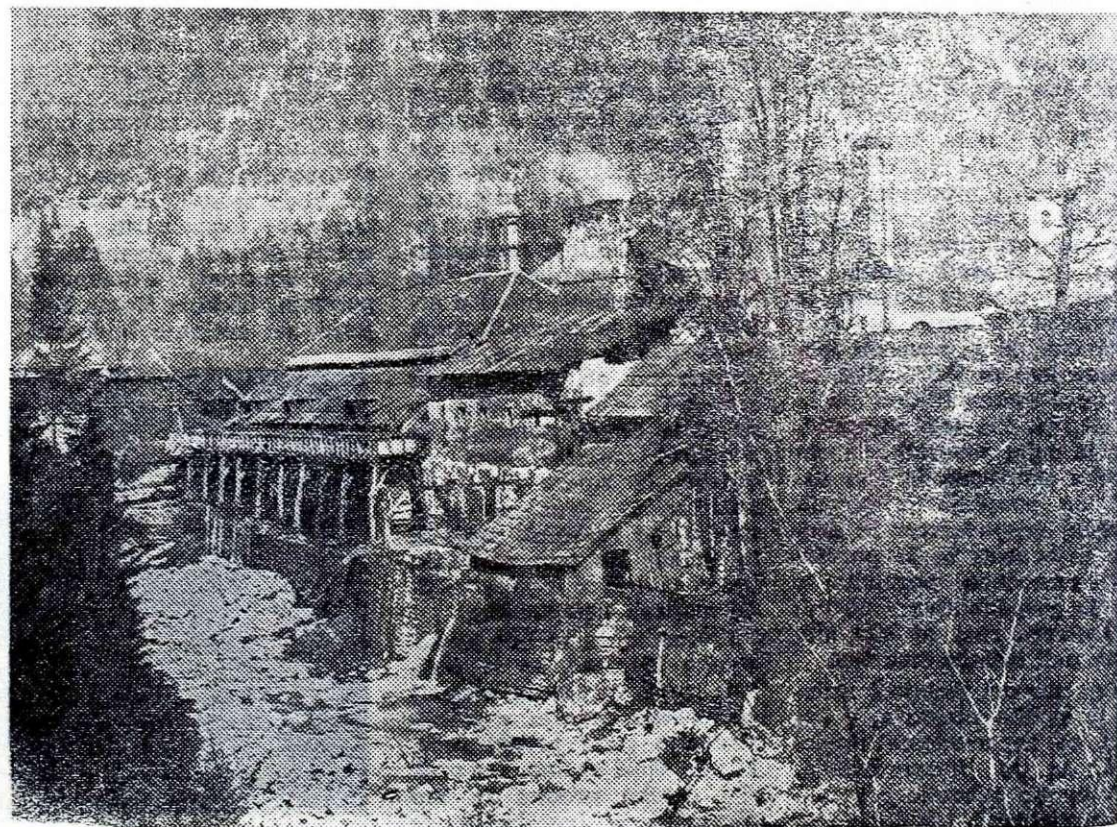
Razpisi za festival so bili poslani v začetku marca 85 klubom po vsej Jugoslaviji. Kljub temu, da je zadnji rok za dostavo filmov 7. april, pa so prvi filmi že prispeli. No-

vice v dnevnem časopisju pa kažejo na to, da mnogi klubi hitijo z izdelavo filmov, s katerimi se bodo predstavili na Jesenicah.

Žirija, ki bo zasedala od 9. do 11. aprila, bo filmom podelila v kategorijah dokumentarnega, igranega in žanrskega filma po eno zlato, srebrno in bronasto plaketo »Železar«, poleg tega pa še zlate plakete za najboljšo idejo, režijo, kamero in montažo. Ena od posebnosti festivala pa so prav gotovo planinski filmi, najboljšega od njih vsako leto Planinska zveza Slovenije nagradi s plaketo »Zlatorog«. Občinski svet LT Jesenice pa bo nagradil najboljši film s tematiko o LT.

Domači kinoamaterji verjetno tako kot lani tudi letos ne bodo posegali po nagradah, kot je bil slučaj na prvem, prav posebno pa na drugem festivalu, ko je bil prvo-nagrajeni film Ognjena kača nagrajen še na nekaterih festivalih po Jugoslaviji, avtorju pa je prinesel tudi prvo mednarodno priznanje s festivala v Belgiji. Doslej so bili pri snemanju filmov naj-aktivnejši skoraj samo člani upravnega odbora, ki pa so iz leta v leto zaradi vse večjega organizacijskega dela ne samo okrog festivala, ampak

tudi okrog drugih dejavnosti preobremenjeni. Prav gotovo bo treba še razširiti članstvo v klubu in skozi vse leto iskati ideje in snemati nove filme.

Stara Sava izgleda danes kot pravljica iz preteklosti

Ob delovnem jubileju učiteljice Francke Udirjeve

Pred dnevi je tovarišica Francka Udirjeva, predmetna učiteljica matematike in fizike v osnovni šoli na Koroški Beli, vstopila v enainštirideseto delovno leto. Štirideset let dela, učenja in vzgajanja, štirideset let življenja za šolo je doba, polna odrekanja, doba zmag in porazov, veselja in žalosti. Štirideset let je doba, ki jo je tovarišica Udirjeva vso posvetila učencem in šoli, večino teh let prav učencem in šoli v svojem rojstnem kraju na Koroški Beli. Prav tu je 1916. leta sama stopila v šolo kot učenka. Nadalje je obiskovala učiteljske v Ljubljani, kjer je maturirala 1929. leta.

Prvič se je zaposlila kot učiteljica v osnovni šoli na Veliki Dolini in tam ostala do 1936. leta. 23. julija istega leta pa je nastopila učiteljsko službo v osnovni šoli na Koroški Beli, kjer poučuje še danes.

Vojna vihra je prekinila njeno življenjsko poslanstvo. Skupaj s še mnogimi slovenskimi intelektualci je bila takoj prve dni okupacije izseljena v Srbijo. Ves čas pregnanstva v Srbiji je živela v Valjevu. Učiteljski poklic ji tudi v teh hudih dneh ni dovolil mirovati, delala je kot vzgojiteljica pri družinah v Valjevu. Za otroke slovenskih družin, ki so bili izgnani v Valjevo pa je organizirala najrazličnejše tečaje, v katerih je poučevala in vzgajala v materinem jeziku in v ljubezni do domo-

vine. Jugoslovanska vojna misija je tovarišico Francko izbrala za učiteljico bosanskih in črnogorskih partizanskih sirot. Po krajšem tečaju v Beogradu je v februarju 1945 je odpotovala v Bolgarijo v Vlkovo Slatino, kjer je poučevala partizanske sirote do konca avgusta 1945. Od tam se je 1. septembra 1945 vrnila domov in na delo v osnovno šolo na Koroško Belo.

Prizadevnost, marljivost, skromnost in natančnost ter veselje do matematike, so jo 1948. leta pripeljale na Višjo pedagoško šolo v Ljubljani, kjer je 1950. leta diplomirala iz matematike in fizike. Od septembra 1950. leta poučuje matematiko in fiziko in je kot stroga in uspešna učiteljica matematike poznana daleč naokrog.

Njena življenjska pot ni bila postлана z rožicami, sama je morala premagati mnogo težav in udarcev, pa se jih nerada spominja. Zažari pa ob spominih na uspehe, na lepe urice, ko njeni učenci z veseljem in željno sprejemajo ne le nje-no znanje, ki jim ga daje, ampak tudi bogate življenjske izkušnje in osebni zgled skromnosti, delavnosti in dobrote.

Ob visokem delovnem jubileju tovarišici Udirjevi čestitamo vsi njeni sodelavci in prijatelji in ji želimo zdravja in zadovoljstva ter se ji zahvaljujemo za vso nesebično pomoč in modre nasvete v vseh težjih odločitvah.

Pevski zbor Jesenice med učenci Gornjesavske doline

V zadnji številki smo objavili kratko informacijo o gostovanju pevskega zbora Jesenice v Mojstrani in Kranjski gori. Petdesetčlanski pevski zbor, ki ga je vodil prof. Milko Škoberne, je bil na obeh šolah lepo sprejet, mladi poslušalci pa so pevce na-

gradili po vsaki pesmi z navdušenim ploskanjem.

V Mojstrani so sicer pričakovali mladinski zbor, zato je bilo v avli novozgrajene in zelo lepe osnovne šole največ učencev nižjih razredov. Vseeno pa je koncert dosegel svoj namen, ker je vseboval

program tudi nekaj takih pesmi, ki so bile zanimive za mlade poslušalce.

V Kranjski gori je bilo tudi precej odraslih ljubiteljev petja, ki so po koncertu povedali, da v Kranjsko goro sicer prihajajo razni ansambli in zabavajo goste, ki letujejo v našem turističnem centru, pač pa pogrešajo takih koncertov kot je bil v petek.

Koncert je organizirala ZKPO občine Jesenice in osn. skupnost glasbene mladine. Zamisel o ustanovitvi skupnosti glasbene mladine v naši občini je treba pozdraviti, toda ne bi smeli ostati samo pri koncertih. Tako prosvetni delavci na obeh šolah kot člani pevskega zbora so bili enotnega mnenja, da je treba pred takim koncertom mladim poslušalcem nekaj več povedati o skladateljih, o obdobjih glasbene zgodovine, ki jih koncert zajema, pa tudi o posameznih pesmih, ki jih izvajajo pevci ali instrumentalni ansambli.

Oba koncerta sta v celoti uspela, zato bo pevski zbor Jesenice predlagal ZKPO naše občine, da takšna gostovanja oziroma obiske pri učencih organizira tudi v drugih krajih naše občine, v okviru danih možnosti pa tudi v sosednji radovljiški občini. Zanimajo imajo v načrtu koncert na Breznici za učence osnovne šole Žirovnica in na Javorniku za osnovno šolo Koroška Bela. Izvesti nameravajo tudi koncert za dijake jeseniške gimnazije in ostalih srednjih šol, ki je bil predviden že pred dvema letoma, a ga še niso izvedli.

Prof. Škoberne je predstavil vse tri zборе in poskrbel tudi za ustrezen komentar k vsaki izvajani pesmi. Učenci obeh osnovnih šol so dokazali, da tudi na koncertu, ki vsebuje pesmi, ki so nekoliko težje, znajo z zanimanjem slediti zborovodju in njegovim pevcem. Zlasti so bili navdušeni nad pesmimi, ki jih izvajajo solisti v spremljavi zbora. Solisti so bili inž. Legat, Tonček Dolar, Pavelca Klečeva, Marija Svetinova, Marica Balohova in prof. Matija Suhadolc.

Tudi sicer je delo pevskega zbora zelo oživelo. Po lanskoletnih težavah so se razmere precej izboljšale. Jutri zvečer bodo peli v domu DPD Svoboda Trbovlje II, v aprilu pa bodo v gledališču Tone Čufar na Jesenicah skupaj s pevskim zborom Jeklar in pihalnim orkestrom Jeseniških železarjev izvedli koncertni program, ki bo obsegal tudi odlomke iz opere Gorenjski slavec in Smetanove Prodane neveste. Poleg tega bodo začeli s pripravami na letošnjo revijo pevskih zborov, ki bo v drugi polovici aprila ali prvih dneh maja in na srečanje pevskih zborov v Braniku pri Gorici.

Krstni večer kulturno zabavnega kluba »STEREO«

Pred kratkim je bil v Žirovnici ustanovljen zabavno kulturni klub Stereo. Delovni program je bogat, predvsem pa je njihov namen, da poživijo zabavno življenje v jeseniški občini in na Gorenjskem. Klub bo priredil koncerte, zabavne prireditve, glasbene tečaje in podobno.

Prva prireditev kluba z naslovom »Prvi glas Gorenjske« bo v četrtek, 25. marca v gledališki dvorani Tone Čufar na Jesenicah. Nastopili bodo znani pevci zabavnih melodij z Gorenjske. Poleg pevskih točk in humorja bo modna revija trgovskega podjetja Murka, Supermarket Union Jesenice. Gost prireditve bo pevka iz Ljubljane Ditka Haberl. Nastopajoče bo spremljal za-

bavni ansambel Orion z Jesenic. Za humor in razvedrilo po poskrbel znani humorist Grega.

Poleg razvedrila bodo poslušalci lahko v modni reviji videli pestro izbiro damskih oblek, kostimov, hlač, kril, plaščev, pokrival in drugo, vključno z izdelki iz pletenin in usnjeno galanterijo.

Nedvomno že sam program zabavno glasbenega večera, ki hkrati predstavlja krstni večer zabavnega kulturnega kluba Stereo iz Žirovnice, zagotavlja kakovost in pestrost. Ljubitelji zabavne glasbe bodo gotovo zadovoljni, na svoj račun pa bodo prišle tudi ženske, saj jim bo z modno revijo olajšana odločitev za nakup novih oblačil.

Nekaj besed o varstvu rastlin

Slovenija je zelo bogata z rastlinskimi vrstami, za kar se imamo zahvaliti predvsem tako raznolikemu podnebju. Seveda imamo tudi nekaj takih vrst, ki uspevajo samo pri nas. Te imenujemo endemite in so še posebno imenitne.

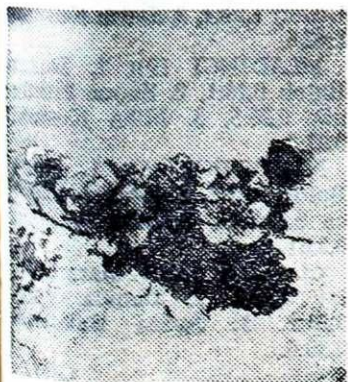
Mnoge lepe rastline so zelo redke. Ljubitelji rastlin so zato ustanovili društvo za varstvo rastlin in nekatere rastline zaščitili. Med zaščitnimi rastlinami so predvsem planinske cvetlice, ki uspevajo v težkih življenjskih

pogojih, na katere so se v dolgih stoletjih nanje prilagodile.

Zaščitene rastline ne smemo trgati! Zavedati se moramo, da je rastlina zaščitena zato, ker je že zelo redka. S trganjem gorskega cvetja pustošimo lepe cvetoče planinske trate — uničujemo lepoto! Žalostno je, da še danes mnogi ne vedo, da je rastlina najlepša v prvobitnem okolju, da nas veliko bolj razveseli pogled na eno samcato cvetlico, kot pa šop nabranega venečega cvetja.

Ne, Gorska straža in omejeno društvo ne bosta obvarovala lepih rastlin pred iztrebljenjem z raznimi prepovedmi ali kaznimi. Obvarovali jih bomo mi vsi tako, da se bomo naučili pravilno ceniti tisto najlepše, tisto, kar nam nudi narava ne daleč stran od mestnega hrupa. Tisto imenujemo LEPOTA. Napisala: Marjetka Dolenc

Danilo Malavašič
Osnovna šola »Tone Čufar«

Triglavska roža

Ruska pianistka na Jesenicah

Prvič v zgodovini koncertne dejavnosti na Jesenicah bo prihodnji petek, 26. marca v gledališki dvorani na Jesenicah celovečerni koncert solista. Ta dogodek je še toliko bolj pomemben, ker bo gostja tega koncerta danes že svetovno znana 33-letna pianistka iz Sovjetske zveze OKSANA JABLONSKAJA.

Med osem kulturnih središč, kjer bo v marcu gostovala temperamentna ruska pianistka, so se uvrstile tudi železarske Jesenice, ki postajajo vsak dan bolj kulturno središče Gornjesavske doline. Popoldanski koncert ob 17. uri je namenjen predvsem učencem višjih razredov osnovnih šol, večerni, ob 19. uri pa učencem šol druge stopnje in ostalim ljubiteljem klavirske umetnosti. Koncert organizira v sodelovanju s prireditveno poslovalnico Festival Ljubljana občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij Jesenice.

Muziciranje mlade umetnice iz Sovjetske zveze je dinamično, iskreno in temperamentno. Že leta 1963 je pianistka na mednarodnem tekmovanju v Parizu v hudi konkurenci zasedla drugo mesto. Po tem uspehu se začel njena blesteča koncertna dejavnost, kajti poleg tega, da jo z navdušenjem sprejema občinstvo vseh večjih koncertnih dvoran v Sovjetski zvezi, se začel tudi njena koncertna turneja po svetu. Leta 1965 je umetnica na mednarodnem tekmovanju v Rio de Janeiru zasedla prvo mesto, drugo mesto pa ji je žirija prisodila leta 1969 na mednarodnem Beethovnovem tekmovanju pianistov. Tega leta se je prvič predstavila tudi v Ljubljani.

Pianistko Jablonskajo odlikujejo drznost in nenehno iskanje ter izpopolnjevanje. Stalno širi svoj repertoar in žanje uspeh za uspehom. S svojo dinamičnostjo, dovršenostjo in temperamentom navdušuje tudi tisto občinstvo, ki v tovrstni glasbi ni najbolje podkovano, razumljivo pa ima še toliko večji odziv pri ljubiteljih klavirske umetnosti. Poleg njenih čistih, na dolgih lokih grajenih poudaritev, ki izvirajo iz neposrednega glasbenega talenta, navdušuje tudi njena dovršena igra in izrazno niansiranje. Ob vsem tem poslušalci doživljajo enkratno poudaritev. Prepričljiva umetniška moč ruske pianistke sega mimo mojstrstva igre še v svet neuklenjenih izpovednih razsežnosti — do njih nas lahko vodi samo umetniško resničnost izražajoča osebnost.

Umetnica se bo na Jesenicah predstavila s skladbami Ludviga van Beethovna, Brahmsa, Chopina, Liszta, Gabičvadzeja, Hačaturjana, Veinberga in Ravela.

Najbrž ni glasbenega sladokusca, ki bi zamudil koncert sovjetske pianistke. Rezervirajte pravočasno vstopnice v pisarni gledališča Tone Čufar na Jesenicah!

50 let telesne kulture v Gorjah

Začetki telesno vzgojne dejavnosti v Gorjah segajo tja v leto 1921. Takrat so mladi fantje Jakob Polda, brata Jurij in Andrej Šimnic, brata Janez in Franc Pogačar ter Jože Polda pri tedanjem bralnem društvu ustanovili telovadni odsek.

Telovadci z Jesenic so jim pomagali, da so že leto pozneje priredili prvi javni telovadni nastop, nato pa so prirejali nastope vsako leto samostojno. Ker niso imeli strehe nad glavo, so se s skupnimi močmi lotili gradnje svojega doma, v katerega so se vselili četrto leto po ustanovitvi odseka. Razumljivo, da je bilo med mladimi vse več navdušenja za telovadbo. Tedanjim oblastem pa se je zdelo združevanje nevarno, pa so zato leta 1929 razpustili vse telovadne organizacije in je enaka usoda doletela tudi društvo Orel v Gorjah. Toda Gorjanci niso hoteli biti brez telesne vzgoje, pa sta zato Jakob Jan in Andrej Prešeren dve leti pozneje ustanovila športni klub, ki se je pozneje priključil telovadnemu društvu Sokol. Telovadbi se je zdaj pridružilo še moštveno in organizirano smučanje, katerega glavni pobudnik je bil učitelj Franc Pikelj.

Dobro organiziranemu delu so sledili tudi uspehi. V vrsti odličnih telovadcev, še bolj pa smučarjev je treba omeniti predvsem skromnega in marljivega delavca Lovra Zemva. Kot smučarski tekač in skakalec se je že leta 1934 uvrstil v državno reprezentanco in tako tudi na tekmah v tujini dosegal lepe uspehe. Zemva je pozneje postal in ostal duša telesno-vzgojnega življenja v Gorjah, kjer še danes aktivno dela.

Vojna je prekinila uspehe gorjanskih športnikov. Mnogo se jih je s puško v roki borilo proti sovražniku, mnogi pa so žrtvovali tudi svoja mlada življenja, da bi po vojni ostali živeli svobodno in nadaljevali z delom. Tudi v Gorjah niso mogli brez športne dejavnosti in februarja 1946 so na pobudo Janeza Zalokarja ustanovili prvo poveljno društvo za telesno vzgojo, katerega osnovna naloga je bila obnoviti svoj dom. Mladi so bili najbolj marljivi in prav ti so že kmalu prinašali tudi prve uspehe s tekmovanjem. Množična telesna vzgoja pa ni bila edina oblika udejstvovanja, tudi v smučarskem teku so postale Gorje kmalu prava »trdnjava«. V štafetnih in patroljnih tekih so bili posebno pri mladincih dolga leta nepremagljivi. Njihovi rezultati so bili odsev dobrega strokovnega dela, ki je bilo v rokah nekdanjega tekmovalca Lovra Zemva. Kar 17 Gorjanov je po vojni nastopilo v državni reprezentanci in kar 21 jih je do danes osvojilo naslov državnega prvaka.

Težko bi izdvojili najboljšega, bilo bi celo napak, če bi to storili, kajti prizadevnost in borbenost vseh je bila enaka. Zdaj je zmagal eden, drugič drug. Morda bi mimogrede izdvojili le dva: Pavla Kobilico, ki poleg trenerja Zemva nadalje vztraja ter mladega obetajočega Filipa Kalana, ki je zablestel prav v letošnji sezoni. K prazniku društva je prejšnji teden dodal zmagi v teku na 30 km in na 15 km ter največ pripomogel k zmagi tudi članske štafete.

Pol stoletja telesne vzgoje v Gorjah proslavljajo v času, ko marsikje še vedno ni prodrla potreba po zdravem načinu življenja, ki ga prinaša športna dejavnost. V Gorjah so vsi prebivalci tudi danes kot v preteklosti z mislijo in srcem pri svojih športnikih. Uspehi za to res niso smeli izostati. Vsem športnikom in vsem prebivalcem Gorij ob jubileju tudi naše čestitke!

Jubilej so v Gorjah najlepše proslavili z organizacijo 26. republiškega prvenstva v smučarskih tekih, istočasno pa je bilo v organizaciji SK Fužinar tudi državno prvenstvo. Še lepši praznik pa je bil, ko so Filip Kalan in tovariši vse tri dni pobrali najboljša mesta v članski konkurenci. Kalan je zmagal v teku na 30 km in na 15 km, skupaj s Kobilico in Dornikom pa tudi v štafetnem teku.

Tekmovalci iz naše občine so potrdili, da spadajo med najboljše. V teku na 30 km je bil Mlinar tretji za Ravenčanom Dretnikom, Kerštajn pa četrti. Starejši mladinec Tajnikar je zmagal v svoji starostni skupini v teku na 5 km, v nedejo pa je skupaj s Mlinarjem in Kerštajnom pritekel štafeti Jeseni tretje mesto. Od mladih tekačev je treba omeniti še 5. mesto Jeseničanov med starejšimi mladinci in 4. mesto med mlajšimi mladinci v štafetnem teku.

Veliko obetajoč napredek naše lavinske službe

Snežni plazovi so največji sovražnik ljubiteljev in obiskovalcev zasneženih gora. Enako so nevarni manj kakor tudi bolj izkušenim gornikom, visokogorskim turnim smučarjem, plezalcem in alpinistom. V boju proti »beli smrti« so ure, minute in celo sekunde skopo odmerjene. Komisija za GRS pri PZS se s svojo podkomisijo za lavinsko službo v največji meri zaveda in prizadeva, da mora našo lavinsko službo izpopolniti in vsaj delno približati tovrstnim sorodnim mednarodnim organizacijam IKAR. Skrb za varno bivanje v gorah in prijetno uživanje zimskih opojnosti je prva naloga požrtvovalnih vodnikov lavinskih psov.

Zadnje dni februarja je podkomisija za lavinsko službo pri komisiji za GRS pri PZS pod vodstvom Zvoneta Azmana, vodjo odseka lavinskih psov pri GRS Jesenice, odlično izvedla tridnevni tečaj lavinskih psov v Tamarju pod stenami Jalovca in Travnika. To ni bil samo tečaj, temveč tudi pregled sposobnosti in zmogljivosti lavinskih psov in njihovih vodnikov, ki morajo biti vedno kondicijsko in psihično pripravljeni pohiteti na vsak klic na pomoč v zasnežene gore, kadar zagospodarijo vseuničljivi plazovi.

Ta pregledna vaja lavinskih psov in njihovih vodnikov je bila pravilno načrtovana za zaključek zimske sezone, ko je nevarnost plazov največja. Mesec marec je znan kot mesec plazov, največ lavinskih nesreč in katastrof se je tako pri nas kot v ostalem alpskem svetu pripetilo v tem mesecu.

Na pregledni vaji je sodelovalo 26 odlično izšolanih in usposobljenih lavinskih psov iz Prevalj, Kranja, Bohinja, Žirovnice, Mojstrane, Radovljice, Jesenic in drugih ogroženih krajev in vasi, od koder lahko vsak čas pričakujemo klic na pomoč. Vsi psi so s svojimi vodniki pokazali veliko znanja, pripravljenosti in sposobnosti pomagati, iskati in reševati ponesrečence iz ledenega objema »bele smrti«. Tečaja sta se udeležila tudi dva vodnika iz avstrijske gorske reševalne službe s svojima psoma.

Vodstvo tečaja je komisija za GRS pri PZS upravičeno zaupala priznanim strokovnjakom, ki so vložili v uspeh pregledne vaje vse svoje znanje in dolgoletne

izkušnje. Vodju Zvonetu Azmanu sta pomagala pri izvedbi tečaja Jože Makovec in Stane Koblar. Strokovno-teoretična predavanja so imeli dr. Andrej Robič o prvi pomoči v primeru lavinske nesreče, inž. Pavle Šegula o nevarnostih plazov in Uroš Župančič o zgodovini lavinskih nesreč, katastrof in o organizaciji lavinske službe pri nas in v svetu.

Vsi udeleženci pregledne vaje so pokazali izredno prizadevnost za obnovo in izpopolnitev nujno potrebnega znanja.

Vodstvo tečaja je ugotovilo, da imamo med 26 lavinskimi psi, ki so s svojimi vodniki sodelovali na tem tečaju, prek polovice (16) odličnih lavinskih psov, ki so vedno pripravljeni in sposobni sodelovati, iskati in reševati kjer koli v naših gorah v najtežjih pogojih. Poleg njih je še deset mlajših psov, ki pod vodstvom izkušenih vodnikov že v najkrajšem času veliko obetajo.

Vsi lavinski psi so s svojimi vodniki aktivno sodelo-

vali pri iskanju »živi« ponesrečencev iz globokih »grobov« in pri iskanju globoko zakopanih predmetov. Zelo uspešno je bila izvedena tudi nočna vaja pri iskanju »živi« ponesrečencev in predmetov. Ves tečaj je potekal v izredno delovnem vzdušju.

Za zaključek je bila izvedena še posebna vaja s helikopterjem, ki je pripeljal v bližino plazu lavinskega psa s svojim vodnikom, ki je moral takoj stopiti v akcijo iskanja ponesrečencev; tudi ta vaja je odlično uspela. Ob zaključku so najbolje ocenjeni psi dobili posebne lavinske značke, vodniki pa posebne diplome.

S posebnim zadovoljstvom ob zaključku tega lavinskega tečaja v Tamarju lahko ugotovimo, da naša lavinska služba postaja dobra in sposobna organizacija. S sodobnimi tehničnimi sredstvi, dobrimi psi in požrtvovalnimi vodniki postaja enakovredna najboljšim lavinskim službam v ostalih alpskih državah.

Žuro

Veleslalom na Brencetovem rovtu

V nedeljo se je na Brencetovem rovtu zbralo lepo število smučarjev. Čeprav je iz vasi Dovje do starta uro hoda, se je ob starterju zbralo 46 tekmovalcev. Številni gledalci, ki so hoteli dan ob enem izkoristiti tudi za sončenje, so se z vremenom malo uštelili, vseeno pa jim ni bilo žal, saj so videli kvalitetno smučanje. Tekmovanje je potekalo na dveh progah za veleslalom, ki jih je trasiral inž. Srečko Mežnar. Prva proga za mlajše in starejše člane je bila dolga 550 m in je imela 31 vratic, druga pa 500 m s 36 vratic. Članice, mladinke in mladinci so vozili po dva teka na krajši progi.

Pri mlajših članih sta ob prvem veleslalomu vodila z enakim časom Branko Lendero in Miha Peternel. Drugi tek pa je s tvegano vožnjo osvojil Jože Pšenica in dosegel tudi skupni najboljši čas. Peternel in Lendero sta tudi drugo progo prevozila v enakem času in v skupni razvrstitvi zasedla 2.—3. mesto.

Pri starejših članih je Pavel Baloh že v prvem veleslalomu

premočno vodil in je na drugi vožnji svoj naskok samo še povečal.

Organizacija tekme je odlično uspela, pa tudi proga je bila dobro pripravljena. Po tekmovanju je bila razglasitev rezultatov in podelitev diplom. Čeprav je bilo tekmovanje že davno končano, se nikomur ni mudilo zapustiti rovtu. Vsak je skušal odlično smuko čimbolj izkoristiti.

REZULTATI — MLAJŠI ČLANI: (12): 1. Jože Pšenica 1,13:0, 2.—3. Branko Lendero in Miha Peternel 1:14:2.

STAREJŠI ČLANI (11): 1. Pavel Baloh 1,19:3, 2. Janko Guzelj 1,29:8, 3. Janez Kosmač 1:42:6.

MLADINCI (9): 1. Dušan Baloh 0,26:1, 2. Zvone Pezdin 0,26:5, 3. Miha Kosmač 0,27:8.

MLADINKE (6): 1. Irena Baloh 1,28:7, 2. Zdenka Pšenica 0,30:7, 3. Zdenka Polajnar 0,35:1.

ČLANICE (8): 1. Mara Smolej 0,25:0, 2. Danica Vozel 0,25:2, 3. Jožica Bakovnik 0,30:6.

G. J.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

20. in 21. marca nem. barvni film **BALZACOVE GREŠNICE**, v režiji Jozefa Zachara, v glavni vlogi Jochim Hansen, ob 17. in 19. uri.

22. marca amer. barvni film **PUSKE ZA APACHE**, v režiji Williama Witneya, v glavni vlogi Audie Murphy, ob 17. in 19. uri.

23. in 24. marca angl. barvni film **MISIJA MARS**, v režiji Nicha Websterja, v glavni vlogi Darren Mc Gavin, ob 17. in 19. uri.

25. marca amer. barvni film **ŽENA JE IZGINILA**, ob 17. in 19. uri.

26. marca danski barvni CS film **STREŽNIK ŽENE IN SEKS**, v režiji Annelise Meinche, v glavni vlogi Paul Bundgaard, ob 17. in 19. uri.

27. marca amer. barvni CS film **TARZANOV KLIC**, v režiji Roberta Daya, v glavni vlogi Jack Mahoney, ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVZ

20. in 21. marca angl. barvni film **MISIJA MARS**, ob 18. in 20. uri.

22. in 23. marca nem. barvni film **BALZACOVE GREŠNICE**, ob 18. in 20. uri.

24. marca amer. barvni film **ŽENA JE IZGINILA**, ob 18. in 20. uri.

25. in 26. marca angl. barvni CS film **JOANNA**, ob 18. in 20. uri.

27. marca ital. franc. barvni film **V BREZNU STRASTI**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

20. marca amer. barvni film **UPOR KAZNJENCEV**.

21. marca amer. barvni film **MRTVAKI NE PLACAJO DOLGOV**.

24. marca nem. barvni film **BALZACOVE GREŠNICE**.

27. marca angl. barvni CS film **JOANNA**.

Kino KRANJSKA GORA

20. marca amer. ital. barvni film **ŽIVIM ZA TVOJO SMRT**.

21. marca angl. barvni CS film **JOANNA**.

23. marca amer. barvni film **PUSKE ZA APACHE**.

25. marca angl. barvni film **MISIJA MARS**.

27. marca nem. barvni film **BALZACOVE GREŠNICE**.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

20. marca amer. barvni film **MRTVAKI NE PLACAJO DAVKOV**, ob 19. uri.

21. marca amer. barvni film **PUSKE ZA APACHE**, ob 17. uri, ob 19. uri amer. ital. barvni film **ŽIVIM ZA TVOJO SMRT**.

24. marca angl. barvni CS film **JOANNA** ob 19. uri.

27. marca angl. barvni film **MISIJA MARS**, ob 19. uri.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru upravnih služb se najlepše zahvaljujem za denar, katerega sem prejela od dnevu žena.

Milica Taler
upravne službe

ZAHVALA

Za pozornost in darilo ob dnevu žena se sindikalnemu odboru transportne službe prisrčno zahvaljujem.

SNAŽILKE

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Gostinskega podjetja Železar se iskreno zahvaljujem za obisk na domu in obdaritev med mojo boleznijo. Obenem se zahvaljujem sindikalnemu odboru elektro-toplotne energije za obdaritev ob 8. marcu, dnevu žena.

Danica Nadižar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja se zahvaljujem za darilo, ki sva ga prejeli ob 8. marcu, dnevu žena.

Agica Pavlovič,
Zora Smolej
GPŽ

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic se najlepše zahvaljujem za darilo ob dnevu žena, katerega smo se zelo razveselile.

SNAŽILKE

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem instrumentalne delavnice VMR in RMR se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Marija Dobravec

ZAHVALA

Sodelavcem gradbenega vzdrževanja Javornik se iskreno zahvaljujem za poročno darilo, ki sem ga bila zelo vesela.

Agica Pavlovič,
GPŽ

Vse člane društva inženirjev in tehnikov obveščamo, da bo v torek, dne 23. marca, ob 18. uri v zgornjih prostorih Kazine

STROKOVNO PREDAVANJE IN DEBATNI VEČER

na temo: **IZGRADNJA JESENIC DO LETA 1980** s poudarkom na stanovanjski gradnji.

Predavatelj dipl. inž. Marija Vičar.

Vabi občinska zveza DIT

ZAHVALA

Konferenca za družbeno aktivnost žensk je za 8. marec — dan žena, pripravila razstavo z naslovom **Naše žene v revoluciji**. S tem je želela konferenca za družbeno aktivnost žensk skupaj s predsedstvom občinske konference SZDL Jesenice dati aktivnim družbeno političnim delavkam, ki so delovale v naši občini pred vojno, med vojno in po vojni, vsaj skromno priznanje za njihovo požrtvovalno in nesebično delo.

Ob zaključku te razstave se želita konferenca za družbeno aktivnost žensk in predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice zahvaliti vsem, ki so sodelovali ob pripravljanju in zbiranju materiala za razstavo. Še posebej pa se zahvaljujeta vodstvu in samoupravnim organom železarne Jesenice in tovarišem Stanetu Tušarju, Jaku Torkarju, Jožu Rozmanu, Marjanu Dolinšku in premnogim jeseniškim ženam, ki so s svojim sodelovanjem in delom pripomogli, da smo lahko na posebni razstavi pokazali vsej jeseniški in ostali javnosti, kaj vse so jeseniške žene žrtvovale za našo socialistično družbo.

Občinska konferenca za družbeno aktivnost žensk Jesenice
Predsedstvo občinske konference
SZDL Jesenice

RAZGLAS

Ker je v vzhodnem območju naše republike ugotovljena prašičja kuga v večjem obsegu opozarjamo rejce prašičev v naši občini na previdnost ter na naslednje ukrepe:

1. Preprečiti vstop tujim osebam v prostore, kjer so prašiči.

2. Prenehati s prehrano prašičev s pomijami iz gostinskih in podobnih obratov. Če pa to ni mogoče, naj se prašiči hranijo s prekuhanimi pomijami neposredno pred hranjenjem.

3. Vsi prašičerejci, ki hranijo prašiče s pomijami iz gostinskih in podobnih obratov naj v osmih dneh ali najpozneje **do 25. marca 1971** prijavijo veterinarski inšpekciji Skupščine občine Jesenice svoje naslove ter število prašičev, da bi se moglo izvesti obvezno cepljenje takih prašičev proti prašičji kugi.

Skupščina občine Jesenice
Oddelek za družbene službe
Veterinarska inšpekcija

V soboto, dne 20. marca ob 17. uri, bo v veliki dvorani delavskega doma pri Jelenu

PROSLAVA

za vse invalide na območju občine Jesenice.

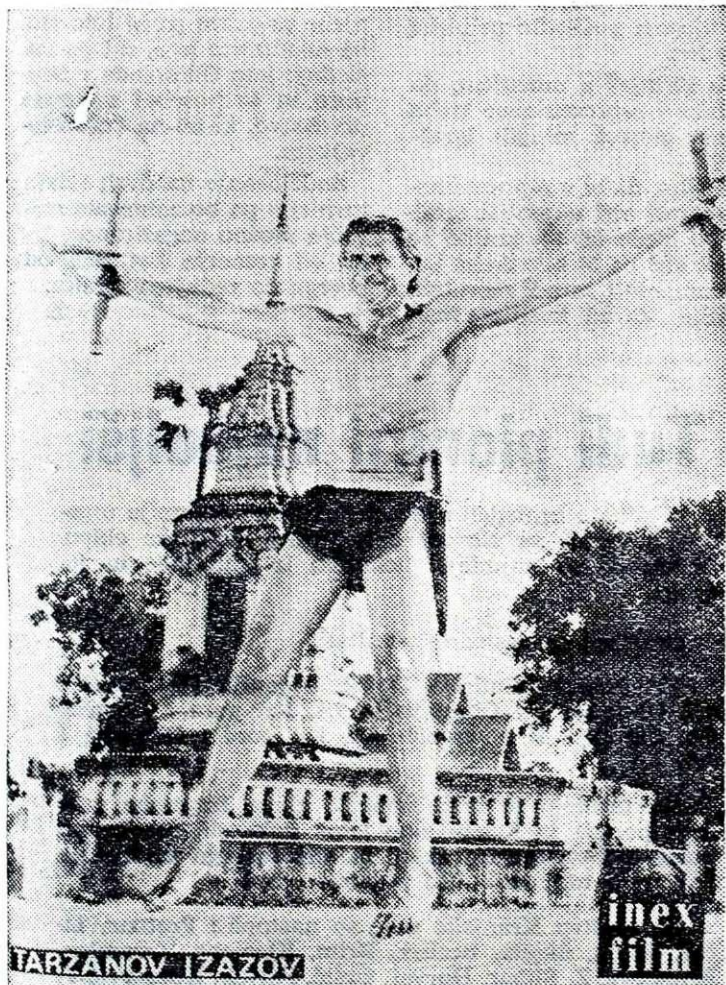
Vabljeni!

RAZPIS

Krajevna skupnost »SAVA« Jesenice
razpisuje
delovno mesto

TAJNIKA
z nepopolnim delovnim časom

Interesenti naj vložijo pismene vloge v pisarno krajevne skupnosti do 15. aprila 1971, vsako sredo od 16. do 18. ure. Razpisano delovno mesto bi najbolj ustrezalo upokojujencu.

TARZANOV KLIC, je naslov barvnega filma, ki prikazuje eno od mnogih napetih zgodb o Tarzanu — kralju džungle

V zvezi z akcijo o čistoči in lepih napisih v našem mestu je komisija pri zadnjem ogledu ugotovila, da ta napis ni več primeren in bi ga bilo potrebno nanovo popleskati ali zamenjati. Prepričani smo, da ga bodo pri trgovskem podjetju Gorenjska oblačila kmalu popravili!

Zmagoslavje na Pohorju

Česar se že dolgo bojimo, se ni zgodilo. Na državnem prvenstvu v alpskih disciplinah na mariborskem Pohorju so naši tekmovalci igrali vodilno vlogo. Velike želje Branikovih pristašev so ostale neizpolnjene tudi tokrat.

Prvenstvo samo je bilo nekoliko okrnjeno zaradi odhoda Pesjaka, Ponikvarja (oba Jesenice), Kavčiča (Olimpija) in Gazvoda (Branik) v Lake Placid v Americo na generalno naslednjega svetovnega študentskega prvenstva, ki bo prihodnje leto. Zaradi tega dejanja študentov je nastal problem, katerega rešitev bo verjetno težka, kajti Smučarska zveza Jugoslavije stoji na svojem stališču, da bo vsakega, ki bo bojkotiral državno prvenstvo, črtala s seznama priprav reprezentance, z liste kandidatov za olimpijske igre v Saporu na Japonskem, ukinila štipendije in jim ne bo dala nobene opreme več. Vsekakor je videti Ameriko enkratno doživetje, toda za tako ceno le ni vredno. Na to tekmovanje bi lahko odšla tudi Jakopič (kljub diplomu lahko še dve leti tekmuje na študentskih tekmovanjih) in Štravs, vendar sta ostala doma in zastopala barve kluba. Šla bosta lahko drugo leto, ko bo tekma v koledarju in ne bo nobene ovire, ker bo program dela reprezentance to vsekakor upošteval.

Če se povrnem na prizorišče državnega prvenstva, naj povem, da je bilo snega na Pohorju bore malo. O 70 cm snega, kot so govorila poročila v sredstvih javnega obveščanja, ni bilo sledu, le proge so bile prekrite s tanko odejo snega in vmes veliko kamnjenja.

Prvenstvo se je začelo s sobotnim slalomom. Taktični načrt je predvideval previdno vožnjo favoritov Jakopiča, Gašperšiča in Štravs. S številko 1 se je na progo silovito pognal Jaunik — Branik, postavil vse na kocko in uspel. Naslednji je bil na vrsti naš mladi neizkušeni Cena Štravs. Ko je videl svojega največjega rivala, je v trenutku pozabil vse moje nasvete in fantastična vožnja se je končala z razočaranjem v snegu in sanje o medalji so se razblinile. Nato je Jakopič tehnično dovršeno, toda kontrolirano postavil najboljši čas teka. Tretji je bil Bedrač, potem Gašperšič in oba Klinarja. Prvi tek je pokopal upe mnogih tekmovalcev. Zdi se mi, da zvezni trener Magušar le nekoliko pretirava s preveliko zahtevnostjo prog.

Tudi tokrat se je pokazalo, da tekma še ni odločena v prvem teku. Tudi v drugi vožnji je Jakopič dobil navodilo, »naj vozi previdno«. Danes, ko je tekmovalje končano, priznam, da me je bilo strah, kaj če Jauniku uspe prehiteti Blaža. Zdelo se mi je, nemogoče, da bo s hazardom uspel ponovno in res, pa-

dec in nato solze v očeh, to je bilo edino, kar je ostalo od velike želje. Tekmovalje se je potem obračalo le nam v prid. Gašperšič je nadoknadil zamujeno in prehitel Bedrača, Klinarja pa sta uspeh dopolnila.

REZULTATI — SLALOM:

1. Jakopič 90,22, 2. Gašperšič (oba Jesenice) 92,02, 3. Bedrač (Br.) 92,36, 4. Andrej Klinar 95,30, 5. Mirko Klinar (oba Jesenice) 95,61.

Tekmovalje žensk je potekalo brez udeležbe naših predstavnic, rezultati pa so predstavljali tolažbo domačinom.

1. Pirnat 83,7, 2. Cizej (obe Branik) 84,8, 3. Nišavič (Rtanj) 86,4.

V veleslalomu, ki je naša najboljša disciplina, je bilo vzdušje v naši ekipi na višku. Naši nasprotniki deprimirani po slalomu so nesolidno preživeli večer pred tekmo, medtem ko smo mi poskrbeli za vse. Pet tekmovalcev med prvo šestorico in še Židan na osmem mestu, to je več kot so bila naša pričakovanja. Gašperšič je vozil v izredni formi in si je že v prvem teku priboril lepo prednost. Zaradi klubskih interesov v drugi vožnji ni prišlo do obračuna med Jakopičem in Gašperšičem, ampak smo sklenili držati vodilni poziciji s sigurno vožnjo, kar je Jakopič, ki je bil drugi, korektno izpolnil in mogoče zaradi tega celo izgubil kombinacijo.

Odlični je bil v drugem teku tudi Štravs, ki je nekoliko prepočasen v prvi vožnji napravil bronasto kolajno le za dve desetinki sekunde.

Posebno pohvalo zaslužita predvsem Andrej in Mirko Klinar, ki sta klubu doprinesla pomembni mesti tik pod vrhom.

REZULTATI — VELESALOM:

1. Miran Gašperšič 2:28,31, 2. Blaž Jakopič 2:31,11, (oba Jesenice), 3. Dušan Jaunik (Br.) 2:34,08, 4. Cena Štravs 2:34,39, 4. Andrej Klinar 2:34,95, 6. Mirko Klinar 2:36,54, 8. Marko Židan 2:38,07 (vsi Jesenice).

Triglav v odlični formi

V 3. kolu republiške kegljaške lige je ekipa Jesenice nastopila v Ljubljani. V soboto na kegljišču »Saturnus«, v nedeljo pa na kegljišču »Maks Perc«. Doseženi so bili sledeči rezultati:

Kegljišče »Saturnus«: 6673 — Železnikar 850, Oblak 792, Jekler 824, Tarman 803, Slibar 878, Črv 846, Hafner Jože 785, Hafner Miha 895.

Kegljišče »Maks Perc«: 7039 — Železnikar 848, Oblak 888, Jekler 894, Tarman 810, Slibar 961, Črv 902, Hafner Jože 879, Hafner Miha 857.

Z rezultatom v celoti ne moremo biti zadovoljni. Mo-

REZULTATI — VELESALOM ŽENSKO:

1. Cizej (Br.) 1:21,37, 2. Tevž (Fuž.) 1:23,91, 3. Pirnat (Br.) 1:23,92.

KOMBINACIJA — MOSKI:

1. Gašperšič 11,00, 2. Jakopič 12,60, 3. A Klinar 57,91 (vsi Jesenice), 4. Jaunik (Br.) 59,17, 5. M Klinar (Jes.) 65,98.

KOMBINACIJA — ŽENSKO:

1. Cizej (Br.) 7,24, 2. Pirnat (Br.) 19,73, 3. Nišavič (Rtanj) 53,17.

Janez Šmitek

Tudi »ciganska družina« je bila med nagrajenimi maskami

Trener Ciril Klinar o naših hokejistih

Ob zaključku letošnje hokejske sezone in po povratku s svetovnega prvenstva v Švici smo zaprosili trenerja jugoslovanske reprezentance Cirila Klinarja, da bi nam povedal nekaj besed o nastopu svojih varovancev.

Kaj meniš o igri in uvrstitvi reprezentance?

Fantje so se borili, kar so se le mogli, kar so lahko videli tudi vsi, ki so spremljali njihovo igro po televiziji. Toda nobena reč jim ni uspela. Če bi igrali v tako dobri formi, kot so druga moštva, bi se nedvomno uvrstili še bolje. Glede na poškodbe in na smolo, ki nas je spremljala po moramo z uvrstitvijo navsezadnje biti zadovoljni, čeprav bi bili lahko tudi drugi ali pa sedmi.

Najslabše smo igrali proti Italijanom in Avstrijcem, kjer smo tudi prišli do prvih točk, najboljše pa proti Nemcem in Švicarjem, kjer smo tudi imeli vse možnosti za zmago.

Kateri del moštva te je najbolj razočaral?

Oba vratarja; Gale kljub volji ni mogel spremeniti dejstva, da ni v formi, Knez pa je tožil, da je poškodovan.

Bi se z uvrstitvijo dveh, treh drugih igralcev v reprezentanco lahko dosegel večji uspeh?

Če reprezentanca ne bi bila sestavljena tako, kot je bila, bi bilo lahko samo še slabše in bi lahko tudi izpadli. Veselilo pa me je, da so prav tisti igralci, za katere selektorska komisija najprej ni hotela slišati, najbolj igrali. Posebno pa še Franci Smolej.

Kaj meniš o Rudiju Hitiju, ki je bil izbran v najboljše moštvo turnirja?

Rudi je nihal v formi, najbrž zaradi stare poškodbe kolena in ni na vseh tekmah igral enako dobro. Naš najboljši mož pa je bil brez dvoma Viki Ravnik, ki se mu je po njegovi poškodbi približal Ivo Jan.

Se strinjaš z mnenjem, da bi bilo v reprezentanco treba uvesti čimveč mladih igralcev?

Mislím, da bi v reprezentanci morali biti najboljši igralci, ne glede na to, koliko so stari. Pač pa bi bilo treba koga zamenjati zaradi moralnih kvalitet. Zaradi kvalitete mar-

sikomu pri prekrških pogledamo skozi prste, toda to ne more iti v nedogled. To velja tudi za jeseniško moštvo.

Kaj bi bilo treba storiti za uspešnejše delo in večje uspehe reprezentance?

Naj povem samo to, da se druga moštva dobivajo skupaj skozi vse leto in da imajo po dvomesečne skupne priprave, mi pa smo imeli nekaj dni priprav, štiri prijateljske tekme in turnejo po Japonski, ki pa je prej na formo vplivala slabo kot dobro.

Kaj pa Sapporo 1972?

Sam ne vem, koliko bom osebno še zraven. Sestave reprezentance se najbrž ne bodo dalo dosti spreminjati. Na njene priprave pa bi bilo treba misliti vse leto, saj bo naslednje leto Olimpiada v Saporu in še posebej svetovno prvenstvo, ki bo na Češkoslovaškem.

Sodelovanje na dveh težkih turnirjih pa bo zahtevalo največjo možno angažiranost tako od trenerja kot tudi od prvega do zadnjega igralca. Z.

Tudi pionirji najboljši

V soboto in nedeljo je hokejski klub Olimpija organiziral turnir za slovenske hokejske pionirske ekipe. Sodelovali so najmlajši hokejisti iz Ljubljane in Jesenic.

Doseženi so naslednji rezultati:

Kr. gora : Olimpija II 4:2, Olimpija I : Jesenice 8:0, Olimpija I : Olimpija II 9:4, Kr. gora : Jesenice 9:0, Olimpija II : Jesenice 3:0, Kr. gora : Olimpija I 7:3.

Na turnirju je tako zmagala ekipa Kranjske gore brez poraza in s tem smo letos dokazali, da imamo poleg najboljšega članskega in mladinskega moštva na Jesenicah tudi najboljšo pionirsko vrsto.

Za moštvo Kranjske gore so nastopili: Pretnar, Tičar, Biček, Škoda, Berlisk, Brun, Klemenc, Terseglav, Kovačević Z, Slibar, Horvat, Uršič, Fartek, Kovačević V, Golja, Razpet in Lah. Najboljši igralec turnirja pa je bil Brun. Z.